Toimetus
Pikk tän. nr. 54/56, Tallinnas
Kõnetunnid kella 10—12 ja 5—7
Peatoimetaja telefon nr. 82
Päewaudiite osakond nr. 3-09
Toimetusel üldine „ 23-75
Telefonid erakorteritest:
Wastutawal toimetajal „ 6-64
Päewaudiite osak. toim. „ 13-81
Arijuhil „ 4-61

WABA MAA

Ilmub hommikuti.
Peatoimetaja A. Piip.

Hinn üksik number 3 marka.
Tellimise hind:
1 kuu postiga 75 m., postita 60 m.
2 „ „ 150 „ „ 130 „
3 „ „ 225 „ „ 204 „
Wäljamaale 300 mrk. kuus.
Aadressi muutmine 20 mrk.
Tellimisi wõtawad waestu Eestis ära: postkontorid ja lehetellimiste wastuwõtjad.

Kontor Harju tän. nr. 43. Awatud kella 8—5. Telefon 3-40
Arijuhatus ja arwepidamine Pikk tän. nr. 54/56. Tel. 3-53
Arijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede äraõaatmise asjus pöörata — telefon 22-11

Hinnata laasanded:
Piltidega nädalleht „Esmaspäew" — iga esmaspäew;
põllutöölisa „Maamees" — iga neljapäew.
Tarwitamata jäänud käsikirju ilma sellekohase soowita alal ei hoita.
Aadress kirjadele ja rahasaadetustele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste-hinnad: kuulutuste küljegedel 4 marka mm. ühel weerul, lehe eesotsas 8 marka ja tekstis 10 marka. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutused ära anda kella 4-ni ilmumise eelpäewal.

Nr. 222 (1431) Reedel, 28. septembril 1923. a. 6. aastakäik.

...mikul saab Mereasjandus-
ära peetud suusõnalised
...kumised
...äljarentimiseks.
...Mereasjanduse Peawalitsuse
...fisje maksta. Lähemaid tea-
...e Peawalitsuse kantseleist ja
...ewal kella 10—14.
...duse Peawalitsus.

...8 hommikul saawad Pärnu
...ud suusõnalised enam-
...ühes ligiolewate
...kuks wäljarenti-
...asta peale.
...Pärnu sadama kapteni kas-
...se maksta. Lähemaid teateid
...enilt ja Mereasjanduse Pea-
...ewal kella 10—14.
...duse Peawalitsus.

Silmaarst
Dr. N. Genss
wõtab wastu kella 8—11 ja 3—½6 p. l.
Harju tän. nr. 45, kr. 7.

Ainult

on kõige
wastupidawamad!!!

Kõikjugu
kompwekka,
weinisid, liikõre
ja napsi soowitab odawa hinnaga.
J. Minnem,
Harju tän. 30.

Wangimajade peawalitsus
wajab
welskerit
Palwekirjad saata peawalitsusele Lai tänaw nr. 48.

Müüa
10 h. jõuline
lokomobiil
Inglis firma Schuttleworth, üle Märjamaa Konowere weski
R. Pärn.

Suuremal arwul
tühje pleki
piimapurke
ära anda. Lähemaid teateid saab Eesti Lastekaitse ühingu büroost. Wabaduse puiestee nr. 4, igapäew kella ½9—½3.

Oksjon
29. septembril s. a., kell 10 h. Tallinnas, Puuwilja t. nr. 2, müüakse exampakumisel Walter Eeriku wallas-wara, mis koos seisab spindel pressideest, puusõrgi eheiest, pärgadest ning muust kraamist.

Wäikene perekond wajab rutuliselt
korterit
ehk tuba, ajakohase üüri eest Valkum. saata sõl. „Korter 3" all.

Narwa maantee nr. 13
end. „Apollo" ruumes
Täna, 28. septembril s. a.
Eesti teatri
„KIREW MASK"
awamisetendus.
Narwa maantee nr. 13
end. „Apollo" ruumes

Müüa omas töökojas walmistatud
poeglaste palituid
6—15 a. wanadustele, hinnaga 2000—4000 m.
Wõtan ka lasteriiete peale tellimisi wastu.
Kopli tän. 6, rätsepa äris.

Soowitame suures wallkus
Willaseid kleidi-, ülikonna ja palturiideid.
Aknakardinaid
Põrandariideid
Suurrätikuid
Willased, Wateeritud, Pikee — woodi waibad.
Pesu- ja woodiriiideid jne. jne.
Odawate hindadega ja heas heduses!
K-m. W. J. Gorbatschew
Estoonia (Wiruwärawa) puiestee nr. 15.
Kõnetraat nr. 12-55.

9h WAEMISRIIDE 9h
KAUPLUS
Uus Kalamaja t. nr.
Soowitan enneksuliniata ödähsat. hindab.
Meester. palitud
Inglis Ulster, hall . . . . 4500 mrk.
Inglis Ulster, prunn . . . . 4500 „
Inglis marengo, hall . . . . 4800 „
Welour, must . . . . . 2800 „
ja kallimad.
Ülikonnad:
Inglis trikoo, hall . . . . 4600 „
Inglis schewiot, sinine . . . . 3500 „
Inglis kastoor. must . . . . 4400 „
Schewiot, sinine . . . . . 4500 „
ja kallimad.
Pükse ja pintsakuid igas suuruses.
Tellimiste wastuwõtmine.
Osakond: Wiljandis, Lossi tän. 8.
Austusega
Rätsep J. Loormann.

Tsirkus „Kontinentaal"
Täna 28. septembril. Maadlewad järgmised paarid:
1) Otsustaw maadlus kuni wõiduni
Bambula (Ameerika) — Benetski (Tscheh)
2) Nestrõm (Eesti) — Tornow (Leedu)
3) Weiman (Eesti) — Kawan (Austria).

Täna on huwitaw maadlus-matsch
Akkerman (Preuslane) — Kintschnew (Berliin)
Etenduse algus kell 8 õht. Maadluse algus kl. 10 õht.

Ilmusid trükist:
E. Asson: Uldine ajalugu algkoolidele II. jagu I. wihk. Uus ja kõige uuem aeg. Hind mrk. 75.
J. Jostoff: Kaubanduse korrespondents Hind mrk. 180.
W. Ridala-Grünthal: Eesti kirjanduse ajaloo lugemik I jagu. Hind mrk. 125.
Oskar Luts: Laul õnnest Draama 3 waat. Hind mrk. 125.
O-ü. „Noor-Eesti Kirjastus", Tartus.

!! Tähelepanemiseks !!
Sügise hooajaks uuesti walmistatud oma töökojas ühigeparemast wäljamaa ja kodumaa materjaalist uuema moe järgi.
Meesterahwa sügise palitud ülikonnad ja pükside.
:—: Hinnad wäljaspool wõistlust. :—:
Palun tähenduba
L. Rybak.
Raatuse plats nr. 5., teisel korral.
Pöörake tähelpanu aadressi peale.

Teine aianduse ja mesinduse näitus
awatakse Tall. E. põllumeesteseltsi näituspl. homme kl. 12 p.
Kestab 1. oktoobrini.
Näitusplats on muudetud lilleaiaks. Palju huwitawaid wäljapanekuid.
:—: :—: Mängib parem pealinna orkester. :—: :—:
Keegi ei jäta sellel näitusel käimata.
Eestimaa Aianduse ja Mesinduse Selts.

Uuesti awatuo
Eesti
walmisriiete kauplus.
Wene tän. Apteegi tän. nurgal, kaupl. 6. peapostkontori wastas (nurgapealne maja).
Hinnakiri:
Meesterahwa palitud:
Nr. 215 Ingl. velour drapist, moodne fasjong 5800 m.
„ 200 hallist drapist, moodne fasjong 5200 „
„ 200 prunnist drapist, moodne fasjong 5200 „
„ 60 hallist drapist, moodne fasjong 4800 „
„ 50 mustast drapist, moodne fasjong 4200 „
„ 40 mustast drapist, moodne fasjong 3800 „
Meesterahwa wihmamantlid:
Nr. 70 Hall, moodne, Inglise klosch 3800 m.
„ 80 Must, Inglise riidest, moodne fasjong 3200 „
„ 90 Kaitsewärwi, moodne fasjong 3200 „
„ 20 Kaitsewärwi, moodne fasjong 2400 „
Meesterahwa ülikonnad:
Nr. 510 Tumehallist trikoost, moodne fasjong 5200 m.
„ 550 Tumehall, Inglise riidest, moodne fasjong 4900 „
„ 510 Sinisest Inglise schewiotist 5200 „
„ 550 Mustast Inglise schewiotist 4900 „
„ 850 Sinisest Inglise schewiotist 4000 „
„ 750 Mustast trikoost 3800 „
Naisterahwa moodj. sügisepalitud 3600 m. ja kallimad.
Nr. 1000 Moodsad naised. wihmamantlid 3600 mk.
Suur walik Inglise sügisepüksi, lõikjugu wärwi 1250 mk. ja kallimad.
Suur walik jõbaraid ja mütse, hinnad mõõdukad.
Nr. 10 Siidetoodud palitud 1500 mk.
„ 20 Siidetoodud ülikonnad 1500 „
Suur walik jaapaid — hinnad mõõdukad.
Pöörge meelas aadressi!

E. K. Liidu I. Ulemaaline kunstinäitus tuletõrjujate majas
lõpetatakse pühapäewal, 30. sept. k. 7 õhtul.

Kino „Modern"
S. Tartu m. 4.
„Eewa õun"
27 sept. — 2 okt.
Draama 6 jaos. Walter Schmidtgesleri romaani järele. Kergemeelse naisterahwale antud wabadus saab tihti talle saatuliseks. Peaosades paremad Saksa näitlejad, teiste seas Marythe d'Or, Ed. W. Winterstein, Erich Kaiser-Titz ja Wilh. Diegelmann.
„Edi ja kompanii" Parem Saksa farss 3 jaos.

Uuesti awatud. Uuesti awatud.

Siberi kasukanahkade kauplus.

Kullasepa tän. nr. 13.

Suur wäljawalik kõigist kasukanaha kaubast, odawate hindadega.

— — Palume isiklikult tõenduda — —

Ameerika päewahuwid.

President Coolidge Hardingi jälgedes. — Sisserändajate kimbatuses.

(Meie New-Yorgi kirjasaatjalt)

Kuu aega on nüüd sellest mööda kui Calvin Coolidge (loe Kalwin Kuulids) presidendi-toolile asus ja ajakirjandus on nii Ameerikas kui ka wäljamaal hoolega sellest kirjutada püüdnud, mis uue presidendi tulewane töökawa olema saab ja kuidas ta rahwuswahelisi küsimusi otsustada tahab niipalju kui need Ameerikasse puutuwad. Üleüldiselt on ajakirjanduse toon rahuline. Selles ei ole iseäralist kiitust ei ka laitust. Ainult osa organiseeritud töölistest waatab Coolidge poole umbusaldusega, niisama ka sotsialistid. Selleks põhjust annab üks Coolidge deklaratsioon, sellest ajast kui ta weel Massachusettsi riigi kuberner oli. Politsei streigi puhul ütles ta: „Awaliku korra wastu ei ole kellegil õigust streiki minna, ei kuskil ei kunagi. See, mida siiamaale kui pahet osalt kannatati, on nüüd keelatud“. Need olid sõnad, mis wälgukiirusel üle maa lendasid ja Coolidge kuulsaks tegid.

Rahulik mees on Coolidge ja temast on wõimata midagi erutawat kirjutada. Temale ei ole ametisse astumine mitte juhus igasuguste uuenduste läbiwiimiseks. Temale paistab walitsuse aparaat kui korralik masin ja ta usub nagu suurem jagu ameeriklasi, et kõik, mis tarwis on, — lase tal korralikult töötada. Et Euroopa asjad sassis on, et seal wiletsust on, et Ruhri asjus palju põnewust leidub, ei ole mitte Ameerika süü. Seda on Euroopa walitsused meelega teinud. Ja Ameerika ei sega ennast mitte wahele, kui talle teispoolt ookeani kutset ei saadeta. Siiamaale on suurriigid, wälja arwatud Prantsusmaa, Ühisriikide wahelesegamist soowinud Ruhri asjus. Kuid juba Hardingi administratsioon ei olnud nõus muidu lepitajaks hakkama kui kõik seda soowiwad. Ja Coolidge on sellesamale seisukohale astunud.

Ainuleseks Coolidge sammuks, mis rohkem tähelepanemist oma peale on tõmmanud, wõib tema oma sekretääri nimetamise wõtta. Coolidge walis omale sekretäriks ühe tähtsama lõuna-riikide wabariiklase poliitikamehe, endise kongressi saadiku, Baskom Slemp'i. Slemp'i tuntakse kui meest, kelle kätte kõik lõuna riikide poliitika masina juhtnöörid kokku jooksewad. Ja kohe tema nimetamise järele awaldas ajakirjandus arwamist, et see niisama palju tähendab, kui Coolidge presidendi kandidaadiks nimetamist järgmisel aastal.

Uus president lubas oma eelkäija jälgi mööda edasi minna.

Siiamaale on see ka nii olnud. Endine kabinett, oma terwe koosseisuga töötab weel edasi. Ja Meksiko riigiga alati uuesti diplomaatlist läbikäimist 31. juulil. Selles asjus oli Hardingi poolt nimetatud komisjon juba mõnda aega tööl, ja Coolidge oli oma eelkäija lahendustööga täitsa rahul ja wõttis temalt saawutatud resultaadid hea usuga wastu. Seda sammu kiidab awalik arwamine heaks. Samuel Gomperes, töösföderatsiooni president, saatis sel puhul oma õnnesoowi telegrammi Meksiko walitsusele ja Meksiko organiseeritud tööliste esitajatele. Käesolewal juhtumisel tuli kokkuleppimine nii, et kummagil poolel just tarwis ei olnud alla anda ja oma põhimõttelikust seisukohast loobuda. Arwatakse, et Ühisriikide järele nüüd ka teised suurriigid Meksikoga oma diplomaatlist ühendust täielikult uuendama saawad.

Jaapani walitsusele saatis president maawärisemise õnnetuse puhul oma kaastundmusetelegrammi ja Ühisriikide sõjalaewadele Filippiini saartel ja Hiinamaal anti käsk Jaapanisse sõita ja hädalistele appi minna. Ameerika Punane Rist omalt poolt saatis otsekohe järelpärimise Jaapani walitsusele, kui palju ja mil wisil abi tarwis oleks ja seab wahepeal omad asjad walmis, et kohe appi minna, kui sõna saab.

Itaalia sõjaliku wäljaastumise peale waatab siinne ajakirjandus, mõjuwad sõurnalistid ja riigimehed, siigawa kahetsusega. Selles leitakse kui puhastuse tuld, mille läbi Rahwasteliit kas tõusta wõi kaduda wõib. Ja Mussolinit kujutab New-Yorgi „World“ kui meeletut mustasärgi meest, kes oma törwalondiga maailma põlema ähwardab panna.

Siseriikides on tähtsamaks päewaküsimuseks söekaewajate streik, mis juba mõnda aega audumas oli. 1. septembril jätsid 158.000 antratsiidi söekaewajat töö seisma. Töötawad ainult 4000 meest, kelle ülesanne on kaewandusi korras hoida, et neid wesi ja muud juhtumised ära ei rikuks. Tööliste saamata palk päewas on 750.000 doll. kaewamata süsi 300.000 tonni päewas. Töölised nõuawad palgale 2 protsi. lisa, pakutakse 10 protsi. Praegused palgad on päewiti töötajatel 450 doll. ümber päewas ja tükitöö tegijatel 7 dollari ümber päewas. Suuremat palka nõutakse iseäranis päewatöölistele. Weel nõuawad ühisused, et kaewanduste omanikud tööliste ühisuse maksud palgast kohe maha arwaks ja ühisusele edasi toimetaks. Sellele nõudmisele ei taheta ka järele anda.

Kaewanduse töölistest, streikijatest, on 47 protsi. ameeriklased ja 58 protsi. wäljamaalased. Ühisriikide komisjon, kes antratsiidi kaewanduste olusid uuris, leidis, et omanikkude kasud praegu kolm korda suuremad on, kui enne sõda olid. Tööliste palgad on ka tõusnud, kuid mitte sedawõrd kui kapitalistide kasud. Suure osa tööliste seisukorda ei saa wiletsaks nimetada, on palju neid, kes oma autoga tööle sõidawad. Kuid päewatööliste hulgas on suur osa neid, kellele palgalisa tingimata tarwilik on.

Postidepartemangu eestwõttel korraldatud katsed õhutee postiga läksid hästi korda. Tahetakse korralikku ühendust San-Francisko ja New-Yorgi wahel luua. Lennumasinad sõidaks selle maa umbes 28 tunniga ära.

Sisserändamise seadused oma wäljude eeskirjadega annawad asja paljudele kaebustele. Seaduse poolt on iga maa kohta maksimumi arw ära määratud, iga kuu jaoks, keda sisse wõib lasta. Ja mis üle selle arwu, need saadetakse laewaühisuste kulul tagasi. Sellest tuleb suur tung laewadel esimesel kuupäewal siia jõuda et mitte kulukat tagasiwedamist ei tuleks. Ja esimese septembri öösl tungisid seitse laewa üksteise wõidu New-Yorgi sadamasse. Sisse jõudmiseks loetakse siin teatud liinist ülejõudmist sadamasse sõitmisel. Nüüd tuli aga wälja, et neli laewa enne kl. 12 öösel sisse olid sõitnud; nii sõitis, näituseks Balti liini laew „Esthonia“, millel üle 500 Wene juudi peal oli, 15 sekundit enne kella 12 sisse, teised laewad sõitsid üks kuni kolm minutit enne aega, sellega langes nende sissesõit augustikuusse ja 2000 sõõta sisserändajat ähwardab selle eest tagasisaatmine kodumaale laewa kulul. Asja üle waieldakse. A. Pranspill.

Linnaomawalitsuse terwendus.

Juhtiwate linnateenijate wastutust tuleb suurendada.

Tallinna linnawolikogus murti ägedasti piike linna ehitusosakonnas walitsewa korralageduse pärast. Kõik süüdistused koondusid ühte kohta wälja: linnawalitsus on süüdi, kes ei ole õigel ajal korralageduse piiri pannud.

Siin ei ole midagi wastu waielda, sest praegu makswa seaduse järele on linnawalitsus wastutaw kõigi linnaasutuste tegewuse eest. Tegelikult wastutawad ametnikud wõiwad rahulise südamega pealt kuulata ja omale habemesse naerda, kui linnawalitsust sõideldakse.

Ometi ei hakkaks aga wist keegi sellele wastu waidlema, et säärane olukord moraaliliselt ebaloomulik on, sest kes süüdi on, see peab ka wastutama.

Kui omal ajal seaduseandja kõik wastutuse linnawalitsuse peale pani, siis oli see tollekordse olukorra järele elunõuetele täiesti wastaw: linnawolikogu walimisi toimetaks enamwähem püsiwa elemendi poolt, sellelaeb ei siin dinud wolinikkude koosseisus suuri põrutawaid muudatusi, linnawalitsuse liikmed, linnanõunikud, istusid aga tihtilugu pool eluaega ametis. Selle tõttu tuli siis ka, et linnanõunikud alatt linna walitsemises kursis olid, iseärants aga oma asutuste kohta kõik head ja wead teada olid.

Elu on aga edasi läinud ja ühes uute muudatustega uued nõudmised kaasa toonud. Peaaegu iga wolikogu muudab põhjalikult oma koosseisu. Enne walimisi arutatakse igasugu poliitilisi ja mittepoliitilisi erakondi, et aga kas iseennast ehk oma mõtteosalisi, kui mitte riigi, siis ometi linna „walitsejaks“ keha. Tihti peale ei waadeta siin mitte „walitsetawa“ kasu peale, waid on mõned nuud sihid eesmärgiks: linna „pirukas“, millest rahwas nii palju teab jutustada, on ju meelitaw. Lõpude-lõpuks kukub erakonna armust linnawalitsusse isik, kellel kas linnawalitsemisest mingisugust aimugi ei ole, ehk kas puudub täielik huwi tema peale pandud kohuste wastu.

Ametnikud, kes kohusetruudust mitte oma peaeesmärgiks ei pea, näewad, et walitsemise ohjad lõdwalt on ja hakkawad seda oma kasuks tarwitama: mis mul asja, läheb kudas läheb, ega mina wastuta — ja wanker hakkab roopast wälja weerema. On ta aga juba weeremas, siis on raske seisma panna, selleks on üks hea tugew wapustus ja tõuge tarwis.

Selle pahe paranduseks tuleks nõuda, et linna ametnikud, eriti just osakonna juhatajad, otsekohesed wastutajad oleks oma osakonna tegewuse eest. Sarnane seadus on juba maksew teistes, näituseks Inglise ja Saksa riikides, kus linna erakondade ja ettewõtete juhatajad wastutawad on kõige oma tegewuse eest. Seal ei tule juhtumisi ette, kus osakonna juhataja nõusolekul on arwe järele kulusid ja wäljaminekuid tehtud, orderi järele wastutab aga wäljamakstud summade eest linnanõunik, kell wõimata on meie praeguse olukorra juures peenjusteni osakonna asjaajamist ja raamatupidamist teada.

Omal ajal sai nende linnawalitsuse orgaanis olewate puuduste peale ajakirjanduses juba tähelpanu juhitud, aga see jäi hüüdjaks hääleks kõrbes. Nüüd on aga seaduse puudus hakanud wilja kandma. Kahjuks läheb see wili aga linnawalitsusele liiga mõrudaks.

Kas ei oleks wiimane aeg seadusandjatel asutustel selle wäärnähtuse kõrwaldamiseks sammusid astuda, et linnawalitsuste tegewus saaks rohkem normaalsele alusele asetatud ja selliga oleks tõkk ilmaegset tööd, mis praegu linnanõunikkude peal lasub, wähendatud, niisama lihtsustaks ta märksa linnawalitsuse asjaajamist ja wähendaks kulusid.

Nõudke igalt poolt

kõrgemat sorti paberossa

„LEDI“

20 tükki — 30 marka.

EESTI TUBAKATEHAS „SIIWA“.

Dollarwürstinna jaht.

K. Lindckowströmi romaan. 75

(„Kuradipeadega naise“ järg.)

Rootsi keelest A. W.

Lendur, nähtawasti kannatuse kaotades, heitis wihase pilgu üle õla:

„Kas wõime minna kord?“

Miss Headstrong tõusis püsti, heitis wiimase uuriwa pilgu ümberringi:

„All right! — Jackson, andke propellerile wäike keerutus, kuid olge ettewaatlik ja hüpake kõrwale — sõidame!“

Mootor läks mürinal käima, nagu jäätõlm tormituul löikas seesistujate nägusid, kui raske kaheharuline propeller äkki silmist kadudes muutus keerlewaks rattaks, kuna ühtlasi lennuk siledal, eilsest tormist puhtaks-pühitud jääl edasi libises. Weel silmapilk, ja ta tõusis õhku, tõusis kõrgemale, kõrgemale, kuni ta wiimaks suriseva hiiglakärbsena kaugusesse kadus.

Parun jälgis kauguses kaduwat lennukit, katsudes, käega tikutuld tuule eest warjates, põlema süüdata uut sigarit.

Üllatusega märkas kunstnik Benell sügawa mure ilmet wanema sõbra näos:

„Sa oled tõsine, Fabian, sa ei arwa ometi, et midagi wõiks juhtuda?“

Parun wanguttas murelikult pead:

„Ütle mulle, Gordon, kuidas meeldis sulle lendur — tema hääleköla, mõtlen ma? Seal oli midagi, millest ma üle ei saa.“

X.

Surmasõlm.

Tõustes kõrgemale ja kõrgemale külmas, selges talweõhus, tiiuris lennuk Lätimaa ranna poole. All jääl lehwitawad sõbrad näisid nustade täppidena lume peal, ja isegi majesteetlik „Thunder Child“ paistis kõrgusest wäikese walge mängupaadina, seistes jääserwa läheduses terasswaisel meripinnal.

Üksnes meri ei muutunud — ta oli piirita, mõõtmata, nagu alati.

Jonas Viborg kinnitas piha ümber päästewöö, toetas end mõnusalt istmeseljale ja maitses elu. Wiimaste kuude jooksul, töötades preili Radek'i ja krahw Königsmarck'i Ahwenamaa kawatsuste wastu, oli juige spordimees pidanud ära ütlema lõbust õhu mõõtmatuses tiibu sirutada, nüüd maitses ta mitmekordselt wabaduse ja kiiruse tunnet, wana lenduri kirjeldamata lõbutunnet, kui ta pika aja maa külge seotud elu järele jälle kord kuuleb propelleri mürinat, tunneb propelleri tormituult oma nägu löikawat, ning oma lennukit nooleliirusel lendawat, kantult kõige pehmematest wedrudest, tiibade all kokkupressitud õhust. Kummardades üle ääre, waatles ta iga minutiga awaramaks muutuwat maastikku. Pahemal pool Riia lahte, külmanud, walge, sinises kauguses Ruhnu saar, ning tema all Lätimaa pind, tasane, ilma mägede ja orgudeta, üksainus lagendik, kus waheldutwad metsad ja põllud, wõsastikud ja nõnnmed, kus siin ja seal mängumajadena silma paistawad mõisad ja külad, mille wahelt läbi weidrates käänakutes jooksewad ojad, jõed ja maanteed, mustade pliiatsijoontena walgel paberilehel.

Waewalt pool tundi oli mööda läinud. Umbes tuhande meetri kõrgusel lendasid õhusõitjad ühtlases tempos üle walendawa talwemaastiku. Mõttesse wajunult, maastiku waatlemises, oli Joonas Viborg silmapilguks täiesti unustanud lähema ümbruse, kui äkki kerge puudutus õla peale teda unistustest äratas. Ümber pöördes nägi ta miss Headstrongi end tema poole kummardawat, käes kokkupandud paberilehele. Midagi noore ameriklanna pilgus äratas temas kahtlust lähenewast hädaohust, kärsitu liigutusega tõmbas paberilehe kätte, luges selle rutuliise käekirjaga paberile wisatud ridu, mis lakoonilise lühiduse peale waatamata küllalt selget keelt kõneles:

„Oleme ära antud. Päästewõõd lõhki lõigatud. Tehke nagu mina!“

Poolmehaaniliselt tegi konsul käega liigutuse wöö külge, proowides selle tugewust, millele kitsas järeljäetud nahkriba kohe järele andis. Kiskudes wöö enese ümbert, waatles konsul seda hirmunud pilgega, ainsast pilgust oli küllalt selgusele jõudmiseks, et miss Headstrongil oli õigus.

Paksust nahast laial wööl oli wähemalt neli wiiendikku terawa noaga läbi lõigatud, ainult keskpaika oli jätud kitsas riba, küllalt tugew, et ta wõis kuritegu aimamata ümber panna, siiski liig nõrk, et õnnetuse korral täita oma ülesannet.

Meeleheitlikus ärewuses heitis konsul Viborg kirjeldamata pilgu miss Headstrongi poole. Noor daam oli tupest, mida ta õlal kandis, wälja wõtnud pika, osawalt kokkukeeratud toorest siidist ja siidinõõridest rulli, mille otsas oli nahk wöö, mida ta parajasti enese ümber kinnitas. Silmapilguks töös peatades, andis ta elawalt konsulile märku, wiibimata talitada tema eeskujul. „Tehke nagu mina!“ näisid ta huuled ütlewat, ehk küll sõnade kõla kadus mootorimürinasse.

Jonas Viborg tundis, et ta weri südamesse walgus, muutes teda kahwatuks nagu paber. Temale, wanale wilunud lenduri, kes lennusporti igaküljelt tundis, oli küllalt ühest pilgust aru saada, et imelik rull miss Hedstrongi käes polnud muud, kui kõige moodsamat tüüpi kukuwari. Kergelt puudutades üle oma õla ripputwat rulli, märkas ta, et ka see oli samalaadiline. Nagu teame, ei oleks wõinud Jonas Viborg'ile ette heita julguse puudust. Juba poisikesepõlwest oli julge spordimees meelitatud ja ligi tõmmatud igasugusest närwepingutawaist juhtumistest, kõige suuremat lõbu tunnud esile kutsudes ja wastu pannes igasugusele eluhädaohule, mis meieaegne maa- kui ka weesport oma ustawale pakub. Kuid — leidus erand: Jonas Viborg polnud kunagi end sundida wõinud julgeda hüpet kukuwarjuga. Nagu leidub merimehi, kes paanilist hirmu tundes wee ees, kunagi ei suuda ujuma õppida, nii on olemas julgeid lendurid, kellel ärawõitmata hirm langemise eest läbi õhu. Lennuki juhi istmel julge kuni ettewaatamatuseni, tundis ta jalataldade all küllmawärinaid ainult mõtte juures lennata läbi õhu ilma muu toeta, peale istdiräätiku, mille läbimõõt wiis kuni kuus meetrit. Wärisewa käega hakkas konsul tupest siidirulli wälja tõmbama, olles weel wiimase silmapilguni kahtewahel oma talituswiisi kohta, kui ta äkki tundis — imelikult, peaagu kergendustundega — et saatus otsustamise oli oma kätte wõtnud, ilma et ta walimiseks oleks aega üle jäänud. Äkki lendas lennuk raketina üles taewa poole, ja Jonas Viborg mõistis!

Nagu mingi nõiatule walgustusel nägi ta oma waimusilma ees põrgulist kawatsust: — Juhil oli nähtawasti mõte lasta lennukit teha surmasõlme, õhus üle pea pöörata, ning selle kaelamurdwa manöövri eesmärgiks polnud enam ega wähem kui tuhande meetri kõrguselt mõlemaid reisijaid, ilma päästewõõde kaitseta istmetelt wälja pilduda. Weel silmapilk, ja iga teine kui Jonas Viborg oli olnud wäljas igasugune inimliku abi piirkonnast! Wälgukiirusel end kitsa isteruumi põrandale seljali wisates, jalgade, käte ja kaelaga kõigest jõust end wastu põrandat ja kitsa ruumi seinu toetades, imes ta end sõna tõsises mõttes lennuki külge. Sekundi pärast seisis ta pea peal. Üle tema oli isteruumi põhi, warjates taewast, kuna ta enese all nägi tühjust haigutawat, mingi kohutawa eluka pärani awatud lõugadena, mille põhjas peadpööritawas siigawuses paistis walendaw lagendik, ning tee, mille peal silma torkas mingi must kogu, nagu wäike must putukas walgeks krohwitud seinal.

(Järgneb.)

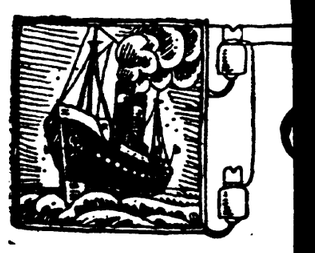

Rahwasteliidu lep
randuste ratifitsee
palutakse rut

Genf, 26. sept. Rahwast
koosolekul esitab Motta (Schw
komisjoni arnande Rahwasteli
randuste ratifitseerimise küsim
1921. aastal teise täiskogu p
ü. üksi neist parandustest
jõusse astuda, kui puudub ta
rimiste arw. Täiskogu kutsu
ühenduse astuma kõikide Ra
meriikide delegatsioonidega, kes
pole ratifitseerinud, et need o
walitsuste juures esineksid nõu
seerimist kui wõimalik kiirend
gu alustab selle järele arut
(Norra) arnande kohta man
ses. See arnanne lõpeb resolu
les awaldatakse rahulolekut e
wõtatud mandaadi all seisw
midel.

1920 a. wõidul

15. järjekorralise wõitude
pannakse toime 1. okt. s. a.
Eesti panga ruumides (Wa
nr. 3).

Eesti töötuse ja k
filmimine

Wälisministeeriumi algat
läbiräägimised asjast huwitat
mide ning kaub.- ja töösturi
filmi soetamiseks, mis meie ka
tuse praeguseid seisukohast n
näitab. Filmimisele tuleksid
wõtted. Sarnane film oman
tuse wäljamaa äriringkondad
meie eksport-kaubandusega.
18,cplt451,„E.tn

Sotsj.-dem. ja ise
ühinemas

Narwa „Põhja Kodu“ t
„Eesti sotsj.-dem. t. p. j
sotsj. t. partei, kes mõlemad
internatsionaali alusel, pea
ühinemiseks. Esialgul teos
lega, et ühiste nimekirjad
omawalitsuste walimisele m
tuks ühendamiseks waja we
sed küsimused otsustada“.

Kriminaalseadus
nõu.

Kolmas lugemine algab

Nagu teateme, algab Ees
seadustiku eelnõu kolmas lu
remat waheaega kestnädalal
mis. Lootus, et peale eelnõ
kawa trükki andmist rohkem
tusi ja nõuandeid ilmub, ei

Loodetakse, et kolmandal
wõetud eelnõu juba enne u
gule wõidakse esitada, kui
korras läheb. Riigikogus
eelnõu läbiwaatamiseks er
seni seadustikkude läbiwaata
tusel on olnud.

Kohtutegelaste
küsimus päewa

Paljud kohtuametnikud
pristawid, kel palju läbik
juhtinud kohtuministeeriu
jaolu peale, kui tarwilik
kond ja eriline kohtutegela
lispidiseks ametiwõimu t

Pristawite nõukogu o
di juba wälja töötanud,
nisteerium wäikeste mu
kiitis.

Raskusi teeb nüüd
märgi küsimus, mida lähe
hendada. Märk peaks ol

Kohtuministeeriumi r
kawatsusel kuuldawasti m
dist Wene seaduse sümbool
le peale kirjutatud muidu
dus“. Endine keisri kroo
ba otsast maha ning selle
sammas loorberi pärja sis

Uute kaalude ja
nõude tembeldam
kordseks tõ

Proowikoja andmete j
aasta jooksul tembeldamise
wihtisid, mõõtusi ja teisi
26.000 tükki. Käesolewa
lel on aga see arw kuni 44

Kokkupõrge

Mojkwas, 27. sept. K
rik, on Wene piirikomisj
furmatud, üks liige ja GP
tud. Tarjad on Karjala
vigastatud.

rändamise seadused oma waljude eest annawad asja paljudele kaebtustele. poolt on iga maa kohta maksimumi määratud, iga kuu jaoks, keda sisse ta. Ja mis üle selle arwu, need saadewaühijuste kulul tagasi. Selleſt tuleb laewadel esimesel kuupäeval siia jöuitte kulukat tagasiwedamist ei tuleks. se septembri ööl tungisid seitse laewa wõidu New-Yorgi sadamasse. Sisse s loetakse siin teatud liinist ülejöudmasse sõitmisel. Nüüd tuli aga wälja, aewa enne kl. 12 öösel sisse olid sõitsõitis, näituseks Balti liini laew „Esmillel üle 500 Wene juudi peal oli, dit enne kella 12 sisse, teised laewad s kuni kolm minutit enne aega, selles nende sisseränd augustikuusse ja ta sisserändajat ähwardab selle eest mine kodumaale laewa kulul. Asja dakse. A. Prantsill.

terwendus.

t tuleb suurendada.

dwati on ja hakkawad seda oma kaottama: mis mul asja, läheb kuo, ega mina wastuta — ja wanker oopast wälja weerema. On ta aga remas, siis on raske seisma panna, ü üks hea tugew wapustus ja tõuge

pahe paranduseks tuleks nõuda, et etnikud, eriti just osakonna juhatakohesed wastutajad oleks oma osagewuse eest. Sarnane seadus nakseW teistes, näituseks Inglise ja kides, kus linna erakondade ja ettehatajad wastutawad on kõige oma eest. Seal ei tule juhtumisi ette, kus juhataja nõusolekul on arwe järe ja wäljaminekuid tehtud, orderi jäutab aga wäljamakstud summade nõunik, kell wõimata on meie praeorra juures peensusteni osakonna st ja raamatupidamist teada. ajal sai nende linnawaitsuse orgaste puuduste peale ajakirjanduses panu juhitud, aga see jäi hiiüdjaks rbes. Nüüd on aga seaduse puud wilja kandma. Kahjuks läli aga linnawalitsusele liiga mõru-

oleks wiimane aeg seadusandjatel selle wäärnähtuse kõrwaldamiseks astuda, et linnawalitsuste tegewus em normaalsele alusele asetatud ja eks tiik ilmaegset tööd, mis praenõunikkude peal lasub, wähendatud, ihtjustaks ta märksa linnawalitsumist ja wähendaks kulusid.

udke igalt poolt
rgemat sorti paberosse
„LEDI"
tükki — 30 marka.
TUBAKATEHAS „SIIWA".

ustawale pakub. Kuid — leidus nas Viborg polnud kunagi end sunud julgeda hüpet kukwarjuga. Nagu rimehi, kes paanilist hirmu tundes unagi ei suuda ujuma õppida, nii on geid lendurid, kellel ärawõitmata emise eest läbi õhu. Lennuki juhi istuni ettewaatamatuseni, tundis ta jaall kiilmawärinaid ainult mõtte juua läbi õhu ilma muu toeta, peale silille läbimõõt wiis kuni kuus meetewa käega hakkas konsul tupest siidtõmbama, olles weel wiimase silmapewahel oma talituswiisi kohta, kui dis — imelikult, peaagu kergendus- et saatus otsustamise oli oma kätilma et ta walimiseks oleks aega . Kõki lendas lennuk raketina üles e, ja Jonas Viborg mõistis!

nngi nõiatule walgustusel nägi ta ülma ees põrgulist kawatsust: — ähtawasti mõte lasta lennukit teha , õhus üle pea pöörata, ning selle a manöövri eesmärgiks polnud wähem kui tuhande meetri kõrguselt rsiijaid, ilma päästewõõde kaitseta ülja pilduda. Weel silmapilk, ja iga onas Viborg oli olnud wäljas igaliku abi piirkonnast! Wälgukiirusel teruumi põrandale seljali wisates, e ja kaelaga kõigest jõust end wastu kitia ruumi seinu toetades, imes tõsises mõttes lennuki külge. Seeiisis ta pea peal. Üle tema oli isi, warjates taewast, kuna ta enese just haigutawat, mingi kohutawa awatud lõugadena, mille põhjas was siigawuses paistis walendaw g tee, mille peal silma torkas minu, nagu wäike must putukas walud seinal.

(Järgneb.)

Päewaudised.

Rahwasteliidu lepingu parandusteratifitseerimisega palutakse rutata.

Genf, 26. sept. Rahwasteliidu täiskogu koosolekul esitab Motta (Schweits) juriidilise komisjoni aruande Rahwasteliidu lepingu parandusteratifitseerimise küsimuse kohta, mis 1921. aastal teise täiskogu poolt wastu wõeti. Ükski neist parandustest ei wõi tegelikult jõusse astuda, kui pundub tarwilik ratifitseerimiste arw. Täiskogu kutsub peasekretääri ühendusse astuma kõikide Rahwasteliidu liikmeriikide delegatsioonidega, kes weel parandusi pole ratifitseerinud, et need oma wastawate walitsuste juures esimeksid nõudega, et ratifitseerimist kui wõimalik kiirendataks. Täiskogu alustab selle järele arutust dr. Nansemi (Norra) aruande kohta mandaatide küsimuses. See aruanne lõpeb resolutsioonidega, milles awaldatakse rahulolekut edu üle, mis saawutatud mandaadi all seiswatel territooriumidel.

1920 a. wõidulaenu

15. järjekorralise wõitude wäljaloosimine pannakse toime 1. okt. s. a. kell pool 3 pl. Eesti panga ruumides (Wabaduse puiestee nr. 3).

Eesti tööstuse ja kaubanduse filmimine.

Wälisministeeriumi algatusel on käimas läbirääkimised asjast huwitatud ministeeriumide ning kaub.- ja tööstusringkondade wahel filmi loetamiseks, mis meie kaubanduse ja tööstuse praegusest seisukorrast näitliku pildi annaks. Filmimisele tuleksid ka riiklised ettewõtted. Sarnane film omandaks suure tähtsuse wäljamaa äriringkondade tutwustamiseks meie ekspordi-kaubandusega.

18,cpl1451,,E.vn

Sotsi.-dem. ja iseseiswad ühinemas.

Narwa „Põhja Kodu" kirjutab:

„Eesti sotsi.-dem. t. p. ja Eesti iseseiswad sotsi. t. partei, kes mõlemad seisawad Hamburgi internatsionaali alusel, peawad läbirääkimisi ühinemiseks. Esialgul teostatawat seda sellega, et ühiste nimekirjadega kogukondade omawalitsuste walimisele minnakse. Lõpulikuks ühendamiseks waja weel mõned tehnilised küsimused otsustada".

Kriminaalseadustiku eelnõu.

Kolmas lugemine algab kesknädalal.

Nagu kuuleme, algab Eesti uue kriminaalseadustiku eelnõu kolmas lugemine peale suuremat waheaega kesknädalal kohtuministeeriumis. Lootus, et peale eelnõu teist lugemist ja kawa trükki andmist rohkemal mõõdul arwustusi ja nõuandeid ilmub, ei ole täide läinud.

Loodetakse, et kolmandal lugemisel wastuwõetud eelnõu juba enne uut aastat Riigikogule wõidakse esitada, kui lugemine hariliku korras läheb. Riigikogus muidugi walitakse eelnõu läbiwaatamiseks erikomisjon, nagu see seni seadustikkude läbiwaatamise juures tarwitusel on olnud.

Kohtutegelaste ametimärk.

Küsimus päewakorral.

Paljud kohtuametnikud, näituseks kohtupristawid, kel palju läbikäimist rahwaga, on juhtinud kohtuministeeriumi tähelpanu asjaolu peale, kui tarwilik on neile ametiülikond ja eriline kohtutegelase märk, mis wälispidiseks ametiwõimu tundemärgiks oleks.

Pristawite nõukogu on ülikonna kawandi juba wälja töötanud, mille ka kohtuministeerium wäikeste muudatustega heaks kiitis.

Raskusi teeb nüüd weel kohtutegelaste märgi küsimus, mida lähemal ajal tuleb lahendada. Märk peaks olema universaalne.

Kohtuministeeriumi ringkondades on kawatsusel kuuldawasti märgiks wõtta endist Wene seaduse sümbooli — sammast, millele peale kirjutatud muidugi Eesti keeles „seadus". Endine keisri kroon tõmmatakse samba otsast maha ning selle asemel paigutatakse sammas loorberi pärja sisse.

Uute kaalude ja mõõtmisabinõude tembeldamine mitmekordseks tõusnud.

Proowikoja andmete järele on minewa aasta jooksul tembeldamisele saadetud kaalusid, wihtisid, mõõtusi ja teisi mõõtmise abinõusid 26.000 tükki. Käesolewa aasta esimesel poolel on aga see arw kuni 44.000 tõusnud.

Kokkupõrge Karjalas.

Moskwas, 27. sept. Karjalas, Soome piirik, on Wene piirikomisjoni esimehe asetäitja surmatud, üks liige ja GPU esitaja on haawatud. Tapjad on Karjala walged, kes Soome põgenenud.

110.000 puuda wõid senini Eestist wäljamaale weetud.

Wäljawedu edeneb järjekindlalt. Eesti wõihinnad Inglise turul Läti wõihindadest kallimad.

Nasta algusest kuni seniajani on Eestist wälja weetud üle 110.000 puuda wõid, missugune arw wõrdlemisi suur meie olude kohta. Nii näiteks weeti kogu läinud aasta jooksul kõigest 63.000 puuda wõid wälja, kuna tänawu wõib loota, et see arw 200.000 puudani kaswab.

Eesti wõi hinnad Inglise turul, mis meie eksportööridele mõõduandwa tähtsusega on, tõusewad wiimasel ajal tuntawalt.

Kuni 11. aug. s. a. olid Inglise turul ühised hinnad nii Eesti kui ka Läti wõi jaoks; selleſt tähtajast peale hakati aga mõlemate maade wõid lahus hindama — meie põllutööministeeriumi foowiawalduse põhjal. 18. augustil olid mõnesugustel põhjustel Eesti wõi hinnad Läti wõi hindadest natuke madalamad, peale selle aga hakkasid nad järjekindlalt tõusma ja praegu on juba pikemat aega Eesti wõi hind 4 shillingit Läti wõist kallim.

Et Eesti wõi hinnad kõrgel püsiwad, on osalt ka meie wäljaweo kontrollaparaadi teene, sest nagu andmed näitawad, lastakse wälja wedada ainult paremat sorti wõid. Nii on möödunud poolaasta jooksul wälja weetud ühte kokku 15.788 tonni wõid, millest 42 protsenti esimest sorti, 48 protsenti teist sorti ja 5,5 prots. kolmandat sorti.

Ühtekokku on poolaasta jooksul wäljaweo komisjonis läbi waadatud 153 piimatalituse wõid, mille hulgast 27 piimatalitust ainult paremat sorti wõid wälisturule on lasknud — üldiselt 64 protsenti terwest esimese sordi wõist.

Silmatorkaw on ka see, et nimetatud 27 piimatalitust ühtekokku rohkem wõid wälisturule on lasknud kui ülejäänud 126 piimatalitust terwe hulgana. Nende 27 piimatalituse hulgas eriti edukalt töötawad ühispiimatalitused, wist sellepärast, et nende meierid alatasa end arendawad kursustel, mida ühisregelised asutused korraldawad.

Saksalased tahetsewad, et üigel ajal pole Balti riike koloniseerinud.

Saksa propagandat tuleb jätkata ja Balti sakslust toetada.

Mis ütlewad nende kawatsuste kohta meie sakslased?

„Neue Preussische (Kreuz-) Zeitungis" kirjutab 23. kkp. H. v. Koppenfels: „Peale Eesti wabariigi asutamist wõõrandati maareformi seadusega 1919. a. oktoobrikuul kogu sakslaste suurmaaomandus, esialgselt ja arwatawasti jäädawalt ilma igasuguse tasuta, sest, nagu ametlikud asutused isegi tunnistawad, pole riigil lihtsalt wõimalik neid miljardidesse tõustwaid nõudeid rahuldada. See tähendaks siinsete olude kohta tõenilist Eesti marga langemist. Ka sakslastelt ära wõetud liikumata ja liikuwa inwentaari tasust on waewalt juttu olnud ning kõige rohkem 10—15 prots. selle wäärtusest on maksetud. Metsad on riigistatud. Rõõhumajandus, mis siin maksew, on lihtsalt kirjeldamata. Nagu me mitmelt poolt olen kuulnud, raiutakse metsi armetult maha; noort metsa istutatakse ehk aimult sertwadel. Oli suur eksisamm, mis waremalt aastakümnetel ja — sõdadel tehtud, et **Balti prowintse Saksa poolt kawakindlalt Saksa asunikkudega ei koloniseeritud.** On tähtis ja soowitaw, et Saksa kwalifitseeritud töölised, meistrid ja inseneerid siin kindlat jalatuge leida katsuksid. Siin on mitu ettewõtjat, kes Saksa kwalifitseeritud töölist palkawad, näit.: elektrimabrik Ulilas. See oleks Saksa propaganda paremas mõttes. Saksa ja Balti saksluse sidemete kinnitamist tähendas 17 Saksa üliõpilase sõit Eestisse siinsete Saksa kultuurriiklste üõjusste kutsel. Oleme sel sõidul palju õppinud; meie tänu seisku selles, et me riigisaksa ringkondis huwi äratame siinse sakslute wastu ja icda ta rahwuslises wõitluses olemasolu pärast toetame."

Tshehi Saksa leht meie laulupeost.

„Prager Presse" toob oma pildilisas 23. sept. waliku üleswõtteid Tallinna laulupeost, tänawu suwel, awaldades lehes endas järgmisi ridu: „Eesti rahwa enesemääramise wõitluses on rahwalaule määratud silmapaistew osa; ainult tema kaasabil oli wõimalik wõõra rahwa surwe ajajärgul Eesti rahwa häält kuulda lasta. Arkamisaja tegelased 19. aastasajast, selleſt tõõsajast wäga hästi teadlikud, asutasid üle Eesti kõigis rahwakohtes lauluseltse ja löid kooriloulu tiiibi kõige suuremal mõõdul laulupidude kaudu. Esimene niisugune laulupidu peeti aastal 1864. meeleawaldusena pärisorjuse kaotamise puhul. Pärastpoole omasid need peod ikka enam ja enam rahwusliste meeleawalduste laadi, millele abil tõhumise wastu showinistiliste kuberneride poolt demonstreeriti. Aastal 1910. wõtsid Tallinnas laulupeost umbes 10.000 laulsat ühendatud koorides osa ja waimustus tõusis nii kõrgele, et kuberneri keelust hoolimata Eesti rahwuslist hümni laulma hakati. Selleſt ajast peale, kust Eesti rahwas omale riikliku iseseisuse saawutas, arendatakse seda wana traditsiooni ja korraldatakse laulupidusid weel suuremal mõõdul. Nii wõtsid aga sel aastal juulikuus peetud laulupeost koorides 14.000 laulsat ja pasunakooris 1808 mängijat, kes üheainsa dirigendi juhatusel mitte ainult hulga Eesti rahwalaule, waid ka raskemaid kompositsioone rahwusrahwelise kunstilaulu alalt ette kandsid. Pealtkuulajate arw ulatas üle 120.000. Tegelased kuulumad kõikidesse seltskonna kihtidesse ja pidustuste ajal kantakse rongikäigus niihästi rahwuslikke kui ka üksikute politiliste erakondade lippusid, nii et pidustusi kogu rahwuse pidudeks tuleb pidada. On täitsa loomulik, et need laulupeod wõõraste juures eriliſt tähelpanu äratawad, seepärast toome pildilisas mõned ülestõõtted, milles eriti Eesti rahwariided silma paistawad.

Inglismaale komandeeritud

on inseneriwäe inspektor kolonel-leitnant Riiberg Chatami sõjainseneride kooli juures olewatele kursustele. —w.

Nõupidamine tööliste palkade tõstmise asjus tagajärjetult lõppenud.

Tööstürid keelduwad töötaju tõstmast.

Eile kell 5 õhtul oli kokku kutsutud töö-hoolekandeministeeriumi nõupidamine tööliste palkade tõstmise asjas. Koosolekust wõtsid osa wabrikantide ühisuse, kaubandus-tööstusministeeriumi, teedeministeeriumi, Harju maakonnawalitsuse, Tallinna linnawalitsuse, tööliste liidu ja iga tööharu tööliste esitajad, peale selle weel töö-hoolekandeministeeriumi kõrgemad ametnikud. Koosolekut juhatas töö-hoolekandeminister hr. Amberg.

Nagu nõupidamisel selgus, keelduwad tööstürid täielikult palkasid tõstmast; samale seisukohale asus ka kaubandus-tööstusministeeriumi esitaja. Teedeministeeriumi esitaja teatas, et ministeerium osalt juba on palkasid kõrgendanud ja tulewikus wõimalikult seda weel kawatseb teha. Tallinna linnawalitsuse esitaja arwamise järele — wõib olla linn tõstab palkasid, kuid igatahes mitte enne 1. jaanuari 1924 a.

Nii siis üldises kokkuwõttes ei saawutatud seda kokkulepet, mida nõupidamiselt oodati. Töölised nõuawad ühenduses elukallidusе tõusuga palkade kõrgendamist, kuid tööstürid asuwad endiselt sel seisukohal, et neid kõrgendada ei wõi.

Piimatalituste esitajate ülemaaline koosolek.

Meierite liidu asutamine päewakorral.

Põllumeeste keskselti poolt on täna „Estoonia" punasesse saali kokku kutsutud 230 piimatalituse esitajate koosolek.

Hommikul kell 10 on nõupidamine määratud ainult ühispiimatalituste esitajatele, peale lõunat kell 4 kõigi meiereide esitajatele.

Päewakorras on muuseas piimasaaduste wäljaweo kontrollkomisjoni aruanne ja J. Kukke referaat „Piimasaaduste wäljaweo kontroll".

Kell 6 p. l. peetakse samas ruumis meierite liidu asutajate koosolekut.

Raudteede sügisene ülewaatus

algab tänawu oktoobrikuu teisel poolel, nii laiarööpalistel raudteedel.

Eesti rahwuswahelisesse üliõpilaste liitu wõetud.

Oxford, 26. sept. Rahwuswahelise üliõpilaste liidu konwerents otsustas täna jaatawalt Eesti üliõpilaskonna wastuwõtmise.

Kindral Giardino,
kes Itaalia walitsuse poolt Fiumesse sõjawäelisеks kuberneriks nimetatud.

Talwine raudtee sõiduplaan kokku seatud.

Tallinna—Narwa ja Tallinna—Tartu wahelised segarongid ja Tallinna—Pärnu õhtune postirong muudetakse reisijaterongideks.

Teedeministeeriumis on raudteerongide talwine sõiduplaan, mis 15. oktoobrist maksma hakkab, kindlaks määratud. Talwise sõiduplaani maksma hakkamisega muudetakse praegu Tallinna—Narwa ja Tallinna—Tartu wahel sõitwad segarongid reisijaterongideks ümber, mille tagajärjel nende rongide alaline hiljaksjäämine ära hoitakse.

Tallinna—Pärnu kitsarööpalisel raudteel. Kiirendatakse talwise sõiduplaani 15. okt. maksmapanemisega rongide liikumist 2 kilomeetri wõrra tunnis, mis sellepärast wõimalik, et paljudes kohtades teed parandatud ja liiprid uuendatud. Et ka mitmetes jaamades rongide peatusaega lühendatakse, siis lüheneb ööisse rongi sõiduaeg Tallinna—Pärnu wahelisel teel poolteise tunni wõrra — rongid sõiduwad algjaamadest senisest hiljem wälja ja jõuawad warem lõpujaama.

Seni oli kitsarööpalisel postirongiks õhtune rong, mis õhtul Tallinnast wälja sõitis, muudetakse 15. okt. algades reisijaterongiks ja hakkab kiiremalt sõitma, kuna postirongiks jääb päewane rong, mis kl. 9 homm. Tallinnast wälja sõidab; wiimane liigub ka senisest kiiremalt.

Raudteerongide talwise sõiduplaani kindlaksmääramisel püüdis raudteewalitsus pea kõik wäljastpoolt sissetulnud soowid täita.

Saadikute konwerentsil pole kokkulepet saawutatud.

Berlin, 26. sept. Saadikute konwerentsil Pariisis samuti ka uurimiskomisjonis ei ole Janina mõrtsukatöö asjus weel suudetud kokkulepet saawutada Inglise, Prantsuse ja Itaalia wäidete wahel. Saadikute konwerentsil loodetakse täna siiski kompromissi saawutada. Kuid siiski olla kahtlane, kas Korfu ewakueerimist 27. sept. suudetakse teostada.

Inglise kabineti koosolek.

London, 26. sept. Kabineti koosolek kestis täna kaks ja pool tundi. Kuulati ära Baldwini aruanne tema läbirääkimise kohta Poincarega Pariisis. Saksa allaandmise järeldusel Ruhris omandas koosolek erakorralise tähtsuse, sest tarwis oli selgusele jõuda Briti poliitika kohta eelseiswatel Prantsuse-Saksa ja liitlaste läbirääkimistel. Sündmuste arenemise ootuses ei tehtud Ruhri asjus mingit otsust. Eta.

Mässuliikumine Bulgaarias.

Berliin, 26. sept. Itaalia teadete järele, liiguwad mässulised Lõuna-Bulgaariast Sofia peale. Kuningas olla Zankowi lahkumispalwe wastu wõtnud. Parlament olla laialt saadetud. Uueks wälisministriks olla nimetatud makedoonlaste juht Aleksandrow. Eta.

Kommunistid riigipööret toime panemas.

Berliin, 27. sept. Sofiast teatatakse, et seal on arreteeritud 200 kommunisti, kes kawatsesid tulewal pühapäewal riigipööret toime panna. Walitsuse wäed on kommunistidelt tagasi wõtnud Berkowitja linna, mis warem nende kätte oli langenud. Eta.

Poincare seletused.

Pariis, 26. sept. Pariisi teadete järgi olla Poincare teisipäewal ajakirjanikke wastu wõttes öelnud: Teated, mis Saksamaalt tulewad, on wäärtuslik tunnus, kuid ka mitte rohkem kui tunnus.

Kohtute tegewus politiliste kuritegude alal 1922 a.

Politiliste kurjategijate arw wäheneb.

Nelja aasta wördlewad andmed.

Kohtute tegewuse juures politiliste kuritegude eest karistamise alal, tuleb kõige pealt märkida, et ühel ja samal aastal karistatute arwud politsei poolt wastutusele wõtmiseks kohtuwõimude korraldusse antud kurjategijate arwudega täielikult ühtida ei saa, sest on harilik, et juuremad politilised kuritood kauemat aega eeluurimisel wiibiwad ja enamasti ikka alles järgmisel aastal kohtulikule arutusele tulewad. Sellepärast ei saa ka allpool toodatwad karistatute arwud kindlaks wördluseks olla, kui palju kaitsepolitsei poolt 1922 a. jookul kuritegude eest wastutusele wõtmisi kohtu otsustega õigeks tunnistati.

Ka ei ole kõikide 1922 a. kohtu otsuste üle kaitsepolitsei peawalitsuses seni karistusteateid saadud.

Olewale teadete järele on kohtute poolt rasketele poliitiliste kuritegude eest karistatud:

	1919	1920	1921	1922
Maksma riigikorra kukutamiseks koondunud organisatsioonidesse kuulumise ja selle tegevusest osawõtmise eest	31	5	5	48
Salakuulamise eest	75	57	34	23
Mässule ässitawa riigiwastase kihutustöö eest (lendlehtede laialilaotamine jne.)	251	13	37	7
Sõjaajal waenlase wägedele kaasaaitamise eest	38	13	24	5
Sõjaajal wabatahtlikult waenlase wäes teenimise eest	168	47	8	17
Kokku	563	135	108	100

Nagu sellest näha, näitab karistatute üldarw iga aasta kahanemist, millest ehk järeldada wõib politiliste kuritegude wähenemist üldse, olgu ka, et kõik arwud eelkõhendatud põhjusel kõige kindlama täpsuse peale ei pretendeeri; mõningad muutused wõiwad neis nimelt suurenemise sihis olla.

„Waba Maa“ kuulutused tungiwad igale poole.

Wõi kontrolli teostamine ja määrnähtused wõi wäljaweo alal.

Uue piimasaaduste wäljaweo seaduse wäljatöötamine kawatusel.

Eile informeeriti ajakirjanikke wõi wäljaweo korralduse ja tulewiku kawatuste kohta põllumajanduse peawalitsuse wastawate eriteadlaste poolt. Seletustest selgub, et wõi wäljaweo kontrolli teostamine sünnib järgmises korras:

Kõik meiereid, kes wõib wäljaweoks soowiwad walmistada, peawad olema registreeritud. Registreerimist toimetab põllumajanduse peawalitsus peale meierei järelwaatust. Niisugused meiereid registreeritakse, mis oma sissesõidu poolest wõimaldawad eksport wõi walmistamist. Senisajani on põllutõõministeeriumis registreeritud 230 piimatalitust, mille hulgast umbes 10 wälja langewad. Peale registreerimist antakse wõi märkimiseks Eesti wõi kontroll-märgid, millest ühed õhukese walge siidi paberi peale trükitud wõi peale panemiseks, teised punased sama trükiga wõitünni kaane peale kleepimiseks; ühed kui teised peawad juba meiereid pandud olema. Märgid näitawad kauba pärit olemist aga mitte kauba headust.

Wõi wäljaweo juures Tallinnas hindab wõid kolmeliikmeline komisjon. Wõi järelwaatamiseks peawad igal eksportõõril Tallinna sadamas asuwas külmetusmajas ruumid olema, kuhu wõi kohe peale Tallinna jõudmist paigutatakse.

Wõi, mis hindamisel saanud 12—13 keskballi, loetakse 1. sorti ja tünnidele pannakse peale Eesti wõi kwaliteedi märk, 10—12-ni annawad teise sordi ja tünnid jäetakse ilma sordi märgita. Peale selle kustutatakse templiga kõikide wäljaweoks kõlbulikuks tunnistatud wõitünnide peal olewad kontroll-märgid nii, et üks osa templist kontroll-märgile teine tünni kaane peale jääb, mis tähendama peab, et sellest grupist proow wõetud. Gruppide tünnid, millest wõetaw proow saanud alla 10 keskballi, loetakse wäljaweoks kõlbmataks ja tünnide kaane peal olewale kontroll-märgile lüüakse märk „Sisetarg“ jällegi nii, et osa märgist kontroll-märgi peale, osa tünni kaane peale jääb.

Peale komisjoni hindamise asetatakse kõik wõitünnid, mille gruppidest wõetud proowid 10 kuni 13 keskballi saanud, eraldi külma ruumi, kuhu nad ka kontroll-komisjoni esitaja — laduhoidja järelwalwele jääwad kuni laewale laadimiseni. Komisjoni tegewuse kohta on eksportõõril õigus kaebtust tõsta.

Määrnähtused wõi wäljaweo alal.

Siin wõiks kõigepealt nimetada, et mitmed registreeritud meiereid saadawad oma wõi Tallinna ilma kontroll-märkideta, wiimaseid eraldi postiga eksportõõrile saates ehk teda wolitades neid saama. Selle tõttu wõib leida eksportõõride ladudes ilma kontroll-märkideta wõid mitmest meiereist, mõnel korral ei tea isegi eksportöör esitaja, kes wõi walmistaja on, niisama ka mitme meierei kontroll-märke, meierei wolitusel peale kleepimiseks.

Paljudel meiereidel on ühe ja sama saadetuse wõi wäga mitmesugune, igas tünnis ise sort, isegi ka ühe ja sama tünni sees wõib mitmet sorti wõid leida. Ka wee protsent on wäga kõikuw — 11,4—19,5 protsent ühe ja sellesama saadetise juures.

Ülaltoodud wõib järgneda, et komisjoni hindamisel ettetulnud hea järelwaadatud wõi proowi järele ka selle grupi halwemad tünnid, mis waatamata jääwad, kõrgema balli saawad, kui wõi määrt on ehk ümberpöördult.

Tarwilised abinõud määrnähtuste kõrwaldamiseks.

Põllumajanduse peawalitsus leiab, et kontroll-märgid tingimata juba wõi walmistamise juures wõi peale tulewad panna. Iga wõi saadetisega tuleb ligi saata faktuura meierei esimehe ehk omaniku ja meierei allkirjaga. Ilma kontroll-märkideta niisama ka ilma raudtee ehk laewa saatekirjata wõid ei lubata külmetusmajas ajuwatesse tööruumidesse mitte tuua. Siseturgu märgitud wõi tuleb otsekohe teistest eraldada ehk wähemalt kindla arwe järele komisjoni laduhoidja järelwalwe all pidada.

Et meiereid head ja ühtlast wõid walmistaksid, tuleb rohkem korduwaid kursusi toimepanna.

Peatarwdus on aga wäljaweo seaduse maksmapanemise järele, kes oleks ettenähtud karistused igasuguste wõi märkide kuritarwituse ja muude pettuste eest, mis meiereid ja eksportöörid tarwitawad.

Ühtlasi tuleb suurendada rewidentide arwu, kes kohapeal rewideeriks, niihästi kontroll-märkide tarwitamist kui ka riiklise laenu ärakasutamist.

Peale ülaltoodud andmete ettetoomist

wiidi ajalehtede esitajad külmetusmaja sissesõidega ja wõi kontrolli läbiwiimisega koha peal tutwunema, kus lahkesti terwe kontrolli protseduur ära näidati.

Nagu koha peal näha, töötab meie piimasaaduste kontroll wördlemisi rahuloldawalt; selle tõttu paistawad ka ühe meie „erapooletu“ lehe hädaldamised selle kohta, et komisjon mitte küllalt asjatundlikult ei talitawat ja õiglane ei olewat, päris wildakateno.

Igatahes aga siiski juba lähemal ajal tuleks kindlaks määrata põllutõõministeeriumis komisjoni koosseis. Praegu on komisjonis ainult kaks isikut: põllutõõministeeriumist hr. Koger ja piimatalituste poolt hr. Kukk; kolmas liige põllumeeste keskseltsi poolt rkl. hr. Teetsow tegelikult komisjoni töös osa ei wõta.

Aino Kallas'e kirjanduslik ringreis Eestis.

Aino Kallisel oli kawatsetud juba aastal 1914 Eestis kirjanduslikku ringreisi ette wõtta, aga sellearguc tsensor tõmbas programmist maha nowelli Bernhard Riiwes, mida walitsuse wastaseks ja rewolutsionäärseks peeti. Nii jäi ringreis pidamata.

Sama programmiga, — Bernhard Riiwes, Lasnamäe walge laew, Finis Poeseos — esines Aino Kallas kümnes Soome linnas. Mõlemad esimesed nowellid kandis ta selle aasta kewadel ette kahel õhtul Budapestis.

Tulewa aasta alul on Aino Kallasel nõu Londonis 4—5 kirjanduslikku õhtut korraldada ije klubides, niisama Edinburghis.

Aino Kallase nowellide, muuseas just Bernhard Riiwese kohta kirjutab kuulus Inglise kriitik William Archer:

„Olin suuresti üllatatud nendes ilmuwast wäga haruldasest meelekujutuslikust wõimest.“

John Galsworthy kirjutab: „Nendel on tõe ja nägemuse tiib“.

T. P. O'Connor, Inglise ajakirjanduse weteraan, kirjutab Bernhard Riiwese kohta: „See on iseäranis hea. See on wäga mõjuw jutustus, kuid jutustatud Prantsuse kirjanikule omase tagasihoidlikkusega.“

Georg Brandes kirjutab Lasnamäe walge laewa kohta: Tõesti see on suur kunst, niisama lühike kui sügaw. See on tõelise psühholoogi kirjutatud, julgen belda, suure psühholoogi.

„Estoonia“ kontsertbüroo.

Schweitsi—Saksa maadewõistlus jalgpallis läppes 70,5 punktiga 67,5 wastu Schweitsi kasuks.

Wiin—Berliin 3:1 (1:1).

Esmaspäewal oli Berliini Grünwaldi staadionis linnadewaheline jalgpallimõistlus Wiini ja Berliini wahel.

Wiinlased mängisid nõrgemalt, kui oodati, sest „jalgpallikuningas“ Schaffer kui keskformaja mängis äärmiselt nõrgalt, mis terwe meeskonna peale mõjus. Wiini kaitse mängis halwasti, mispärast wärawawahi raskesse seisukorda jäi. Wiimane päästis seisukorra.

Berliini meeskond on wiimasel ajal paremat mängu näitama hakanud kui wanemalt.

Pealtwaatajate ülespidamine oli halb, mis mängu segas.

Wiin wõitis 3 : 1 (1 : 1).

Tähendatud linnade wõistlus oli 26. arwu poolest. Esimene oli 1899. a. Wõistlustest on wõitnud Wiin — 16, Berliin — 8, kuna kaks otsustamata jäid. Wärawate wahekord 80 : 88 Wiini kasuks.

Läti üliõpilaste-päew Riias.

28. septembril organiseerimad Läti üliõpilased „üliõpilaste päewa“ Riias. Sel päewal toimetawad üliõpilased korjandusi üliõpilaste ühiselumaja ehitamise heaks. Samal päewal on üliõpilaste spordi wõistlused, millest Eesti ja Poola nais- ja meesüliõpilased osa wõtawad. G.

Saksamaa tuultepõõrises.

Saksamaa saatuslisi päiwi üle elamas.

Wiimased päewad on Saksamaal iseäranis sündmusrikkad ja wõiwad Saksa lehtede eneste tunnistuse järel kujuneda Saksamaa saatuse otsustajaiks. Riigi raske majandusline seisukord on esile kergitanud Ruhrimaa passiiwse wastupanu lõpetamise küsimise.

Küsimust, mil määratu tähtsus ja mil wõiwad olla äärmiselt kaaluwad tagajärjed, ei taha walitsus üksinda omat pead ära otsustada. Seepärast kutsutigi laupäewaks kokku kõigi poliitiliste parteide, okkupeeritud maakondade ja üksikute osariikide esitajate ühine nõupidamine, kus jõutti otsusele, et passiiwne wastupanu tuleb lõpetada. Seda seisukohta ei jaganud muidugi Saksa rahwuslased, n. n. rahwussotsialistid ja ka kommunistid. Ühtlasi oli 26. kokku kutsutud rigipäew, mis pidi kinnitama terwe rea seadusi ja uuendusi rahwaasjanduse alal ja arutama põlewaid wälispolitiilisi küsimusi, nagu läbirääkimiste alustamine Prantsusmaaga j. n. e.

Ühenduses passiiwse wastupanu lõpetamisega on Saksamaal karta mäsjulisi ülesastumisi kui äärmiselt paremalt nii ka äärmiselt pahemalt poolt. Iseäranis on karta parempoolsete wäljaastumisi Baieris. Saksa walitsus ei toitu ka pettekujudest ning tahab igaks juhtumiseks olla walwel. Nii peeti rigipresidendi Eberti juhatusel neil päewil ära nõupidamine, millest wõtsid osa rigikantsler, siseminister, sõjaminister ja sõjaliste jõudude juhataja kindral Sekt. Sel nõupidamisel töötati wälja abinõud mäsuliste wäljaastumiste ära hoiuks. Muuseas olewat korraldus tehtud, et sõjawäeosad kasarmutes alaliselt oleksid wäljaastumiseks walmis.

Et kommunistide kihutustööle ärewatel päewadel piiri panna, on nende häälekandja „Rote Fahne“ 15 päewaks sulutud.

Ametlikku teadaannet Ruhri passiiwse wastupanu lõpetamise kohta oodetakse neil päiwil. Samuti peetawat lähemal ajal ära kõigi Saksa wälissaadikute nõupidamine, mis arwatawasti ühenduses uue wälispoliitilise kursiga.

Saksa passiiwne wastupanu lõpetatud sisepoliitilistel põhjustel.

Berliin, 26. sept. Saksa walitsuse üleskutse kohta passiiwse wastupanu lõpetamise asjus tähendawad lehed, et wastupanu on lõpetatud sisepoliitilistel põhjustel. Olla täiesti wõimata, et passiiwse wastupanuga prantslasi Ruhrimaalt oleks wälja saadud. Täielik töötaolek ähwardanud sadandeid tuhandeid. Kapitulatsioonist wõi mittekapitulatsioonist ei wõidawat passiiwse wastupanu lõpetamise puhul üldse kõnelda. See küsimus esinewat Saksamaale alles siis, kui läbirääkimised liitlastega tagajärgi annawad ja otsustada tuleb liitlaste tingimuste wastuwõtmise wõi mittewastuwõtmise üle. Nüüd on liitlastel sõna.

Wabaduste kitsendamine.

Berliin, 27. sept. Awaldati riigipresidendi määrus awaliku julgeoleku ja korra jalulseadmise kohta, mis kohe jõusse astub ja milles on ette nähtud mitmete põhiseadusliste wabaduste kitsendamine, nagu ajakirjanduse wabadus ja koosoleku wabadus, siis weel majade läbiotsimised ja konfiskeerimised. Täitew wõim läheb kohe riigi kaitseministrile wõi temaa poolt nimetatud sõjawäelistele käsutajaile ja tsiwiilkomissaridele. Nende korralduste mittetärtjaid ootawad rasked wangistused ja rahatrahwid, ka surmanuhtlus. Erakorralisele kohtute sissseadmine on lubatud.

Piiramisseisukord Saksamaal.

Berliin, 27. sept. Awaliku korra ja julgeoleku alalhoidmise otstarbel awaldas president Ebert ööl wastu neljapäewa määruse, millega piiramiskord terwel Saksamaal wälja kuulutatakse ja täitew wõim kaitseministri Gaslerile kätte antakse.

Wangistused Berliinis.

Berliin, 26. sept. Berliinis wangistati 19 isikut keelatud parempoolsest enesekaitse organisatsioonist osawõtmise pärast.

Pahempoolsete aktiiw tegutsemine Saksis.

Berliin, 26. sept. Käremeelsed pahempoolsed katsusid teisipäewa ööl Zittaus (Saksis) raekoja peale tormi jookstes. Politsei pidi korra jalulseadmiseks sõjariistu tarwitama. Üks tüdruk pealtwaatajate hulgast sai surma ja 6 meeleawaldajat haawata.

Kommunismi juhid sõidawad Saksamaale.

„L. Sargs“ kirjutab: Ühenduses Saksamaa sündmustega, sõitsid Berliini suuremad nõukogude komissarid Sturtschka, Danischewski ja Radek. Wiimased sõitsid läbi Poola. Krassin on juba Berliinis. 25. sept. sõitis nõukogude saadik Lätis Aralow kiires korras Berliini. G.

Inglise ja Prantsuse peaministrite kokkusaamine.

Nagu teada, oli 19. sept. Inglise peaministril Baldwinil, kes ligikaudu kolm nädalat Aix-les-Bainis suwitas, Pariisis kokkusaamine Prantsuse peaministri Poincarega. Seda kokkusaamist ootas Lääne riikide ajakirjandus suure huwiga, sest olid ju Baldwin ja Poincare, kes isiklikult weel kordagi elus polnud kokku puutunud, õige jahedad üksteise wastu, wastandina endistele aegadele, kus Inglise ja Prantsuse peaministrite wahel olid walitsenud sõbralikud wahekorrad.

Prantslaste arwamist mööda oli see jahenemine tingitud Lloyd George'i poliitikast, kuna aga inglased selle põhjust nägid peaasjalikult Poincare poolt ette wõetud Ruhri maakonna okupeerimises.

Ühenduses seega oldi arwamisel, et Baldwini Pariisi sõit kujuneb lihtsaks wisitatuse eetiks Prantsuse peaministri wastu. Nüüd selgub, et mõlema peaministri wahel on olnud pikem jutuajamine poliitilise momendi kohta. Baldwin omaltpoolt awaldanud seal mõtet, et tema Ruhrimaa okupeerimist otstarbetuks ja isegi kahjulikuks peab. Seepeale esitanud Poincare oma juba hästi tuntud seisukoha, mille järel tema Saksamaaga läbirääkimisi wõib alustada ainult passiiwse wastupanu lõpetamise korral Ruhris. Ruhri piirkonnast wõiwat Prantsusmaa ainult siis lahkuda, kui Saksamaa temale maksnud on. Edasi nõudnud Baldwin peatsete läbirääkimiste alustamist Saksamaaga, kusjuures ka Inglismaa osa wõtaks neist läbirääkimistest.

Ühtlasi olewat mõlemad peaministrid kokku leppinud, et tarbekorral Saksamaa kahjutasu asjus tuleks kokku kutsuda rahwuswaheline konwerents Pariisis ehk Londonis, tingimusel, et konwerentsist osawõtjad hästi oleksid ette walmistatud.

Läti-Leedu wahekord paraneb

„Sinas“ kirjutab: Wiimaste aastate jooksul ei olnud Läti-Leedu wahekord kõige parem. Praktilistes küsimustes olid tihti arusaamatused. Leedu ei tältnud tihti omawahelisi konwentsioonisid.

Nüüd hakkab wahekord paranema: Piiripealsed wahejuhtumid wähenewad, Läti soost elanikud wõiwad oma kodakondsuse küsimust lahendada, saawad oma warandused Leedust tagasi jne.

Kapri saar rahwuswaheliseks kujurite koduks.

Rahwusteliidu ajakiri teatab, et rahwuswaheline intellektuaal ühistöö komisjon otsustas astuda ühenduse Kapri saare omanikusega, saarel olewa Schartrõsi kloostri omale saamise asjus. Klooster kawatsetakse sisse seada rahwuswaheliseks kujurite koduks. G.

Tallinna börse kursisedel.

27. septembril 1923 a.

Waluuta:	Tehtud	Lõpul. Ostjad	Müüjad
1 dollar	—	346,50	347.50
1 naelsterling	—	1579,50	1586,50
1.000.000 Saksa riigimk.	—	—	4
100 Soome marka	—	922	932
100 Rootsi krooni	—	9205	9255
100 Taani krooni	—	6150	6250
100 Prantsuse franki	—	2145	2175
100 Hollandi guldenit	—	13610	13710
100 Läti rubla	—	133,25	136,75
100 Tshezho-Slow. kr.	—	1045	1075
1 Kuldrubla	—	170	—
100 Itaalia liiri	—	1595	1625
100 Helweetsia franki	—	6225	6275
100 Belgia franki	—	—	—

Eesti Wabariigi wõidulaen: Ostjad 100.— Müüjad 113.

Schweitsi—Saksa

…tlus jalgpallis lõppes 70,5 punk… wastu Schweitsi kasuks.

…—Berliin 3:1 (1:1).

…päewal oli Berliini Olimpiawäljal …linnadewaheline jalgpallimöistlus …Berliini wahel.

…sed mängisid nõrgemalt, kui oode… …algpallikuningas" Schaffer kui kesk… …mängis äärmiselt nõrgalt, mis terwe … peale mõjus. Wiini kaitse mängis …rnõpärast wäratawaist ruskesse …jäi. Wiimane pääsis seisukorra. …i meeskond on wiimasel ajal pare… …u näitama hakanud kui wacemalt. …ratajate ülespidamine oli halb, …u segas.

…võitis 3 : 1 (1 : 1).

…datud linnade wõistlus oli 26. ar… …. Esimene oli 1899. a. Wõistlus… …itnud Wiin — 16, Berliin — 8, …otsustamata jäid. Wäratawate wõ… …: 38 Wiini kasuks.

…üliõpilaste-päew Riias.

…ptembril organiseerimad Läti üli… …üliõpilaste päewa" Riias. Sel päe… …tawad üliõpilased korjandusi üliõpi… …elumaja ehitamise heaks. Samal … üliõpilaste spordi wõistlused, mil… …ja Poola nais- ja meesüliõpilased …ad. e.

…õõrises.

…ses passiiwse wastupanu lõpeta… Saksamaal karta mäsjulisi üles… …ui äärmiselt paremalt nii ka äär… …emalt poolt. Iseäranis on karta …ele wäljaastumisi Baieris. Saksa … toitu ka pettekujudest ning tahab …umiseks olla walwel. Nii peeti …ndi Eberti juhatusel neil päiwil …amine, millest wõtsid osa riigi… …seminister, sõjaminister ja sõja… …de juhataja kindral Sekt. Sel …el töötati wälja abinõud mäsju… …astumiste ära hoiuks. Muuseas …aldus tehtud, et sõjawäeosad ka… …laliselt olekšid wäljaastumiseks …

…munistide kihutustööle ärewatel …iri panna, on nende häälekandja …ne" 15 päewaks sulutud.

…ku teadaannet Ruhri passiiwse … lõpetamise kohta oodetakse neil …Samuti peetawat lähemal ajal ära … wälissaadikute nõupidamine, mis …i ühenduses uue wälispoliitilise …

…isseisukord Saksamaal.

… 27. sept. Awaliku korra ja julge… …idumise otstarbel awaldas presi… …öö wastu neljapäewa määruse, …amiskord terwel Saksamaal wälja … ja täitew wõim kaitseministri …te antakse.

…ngistused Berliinis.

… 26. sept. Berliinis wangistati 19 …tud parempoolsest enesekaitse orga… …osawõtmise pärast.

…poolsete aktiiw tegut… …semine Saksis.

… 26. sept. Käremeelsed pahempool… …teisipäewa öö Zittaus (Saksis) …e tormi jookstu. Politsei pidi …sadmiseks sõjaristu tarwitama. … pealtwaatajate hulgast sai surma …waldajat haawata.

…nismi juhid sõidawad Saksamaale.

…gs" kirjutab: Ühenduses Saksa… …stega, sõitsid Berliini suuremad …omissarid Sturtschka, Danischewski …Wiimased sõitsid läbi Poola. Kras… … Berliinis. 25. sept. sõitis nõu… …ik Läti Aralow kiirest kornas …e.

…nna börse kursisedel.

… 27. septembril 1923 a.

		Lõpul.	
	Tehtud	Ostjad	Müüjad
…	—	346,50	347.50
…g	—	1579,50	1586,50
…a riigimk.	—	—	4
…arka	—	922	932
…oni	—	9205	9255
…oni	—	6150	6250
… franki	—	2145	2175
…uldenit	—	136'0	13710
…	—	133,25	136,75
…ow. kr.	—	1045	1075
…	—	170	—
…	—	1595	1625
… franki	—	6225	6275
…nti	—	—	—

…bariigi wõidulaen: Ostjad 100.—

Rakwere linnaisade haridus-poliitika.

Algkoolis nõutakse õpemaksu.

Praegune linnawalitsus, asudes tööle, lubas igalpool üürnikkude kui waesemate linnaelanikkude huwisid kaitseda. On aga maksma pannud korra, mille järele linnaalgkoolides lapsed 5.—6. õppeaastal kooliraha peatwad maksma. Sarnast korda mujal meie riigis ei tunta.

Juba läinud õppeaastal nõudis üks lapsewanem oma seaduswastaselt maksetud kooliraha kohtuteel tagasi — ja sai õiguse; järjelikult oleks pidanud kõik lapsed algkoolis 5. ja 6. õppeaastal kooliraha wabad olema.

Maakonna koolivalitsus juhtis juba aasta eest linna kooliwalitsust selle ebaloomulikku nähtuse likwideerimisele, kuid seda ei wõetud arwesse ka linna eelarve kokkuseadmise puhul. Käesolewal õppeaastal teatas maakonna kooliwalitsus algkoolijuhatajatele, et 5.—6. õppeaastal õpilastelt kooliraha wõtta ei tule, ühtlasi seda ka linna kooliwalitsusele teatades.

Asi läks kogumi kohtulikule lahendamisele, kas allub linna kooliwalitsus maakonna kooliwalitsusele. Allumuse küsimusega on riigikohtumi mindud.

Linnawalitsus andis wiimase ettekirjutuse, et maakonna kooliwalitsuse ettekirjutus tuleb maksmusetaks lugeda ja linnawalitsuse ettekirjutusi täpselt täita.

Nii on koolide juhatajad kahe tule wahel: kas täita üht wõi teist ettekirjutust? Huwitaw on riigikohtu otsus: Kas on linna kooliwalitsus omaette üksus, kes asju ajab otseteel ministeeriumiga, wõi jälle maakonnawalitsuse kaudu, nagu see senini loomulikult on sündinud.

Ja sarnane wägipulgawedamine allumise suhtes sünnib üürnikkude poolt seatud linnawalitsusel kõik seks, et waeseid linna üürnikka õpemaksu alla paemutada. „—"

Paide linnawolikogu

koosolekul 25. septembril

runnistati tarwiliseks laste registreerimine kuni 16. eluaastani linna kooliwalitsuses. Majaomanikud on kohustatud linna kooliwalitsuse poolt määratud tähtajaks laste registreerimise otstarbel oma majaraamatud linna kooliwalitsusesse wiima.

1924. a. peale trahterimaksu määramine sünnitas pikemaid waielusi. Linnawalitsuse poolt oli ettepanek 1924 a. trahteri maksuks 820.000 mk. määrata. Linnawolikogu aga suurendas selle summa 1 milj. 30.000 marga peale, kusjuures alkoholita trahteri asutuste peale 20.000 mk. langeb.

Soowitame kõikidele algkoolidele:

Kents'i „Eestimaa geograafia"

hea wäljaanne, kriidi tahwlitega, 5 wärwilise kaardiga.

K.-ü. „Loodus" Tartus.

Karksi-Nuia wabat. tuletõrjeselts.

25. aastapäew.

22. sk. pidas Karksi-Nuia wabatahtlik tulitõrjeselts oma 25. aastapäewa. Naabriseltsibelt oli riba saadikuid.

Auhinna osalisels oli arwatud seltsitegelast 15 ümber. Mõned teenused olid seltsimehelikult hinnatud, nagu see ikka ühise wäerinna meestel omaduseks. Piduline.

Wabadussõja langenud kangelaste mälestussammas Raplas.

Pidulik awamine pühap., 30 sept.

Rapla kihelkonnas kiriku juures on meie iseseiswuse ja wabaduse eest sõjas langenute mälestussammas kujur hr. Kuorti kawandi ja tema juhat. Saaremaa raudkiwist püstitatud. Weel mõni silumine ja korralbus kunstniku poolt ja ilus wõimas langenute mälestuse jäädwustus on teostatud.

Mälestussamba pidulik awamine on 30. septembril, millest Riigikogu esimees, Riigiwanem, sõjaminister, siseminister ja piiskop, kõik kodanlised omawalitsuse ja seltskondlised organisatsioonid ning koolid on palutud osa wõtta.

Kui taewas hea ilma kingib, siis töötab awamise päew Raplas haruldasi suurpäewaks saada. Ja kes ei peaks mitte sellest suurpäewast osa wõtma? Eks langenud ka Rapla kihelkonnast, ole meie kõikide iseseiswuse ja wabaduse enda were, enda eluga meile lungstanud. Igaühe piha kohus on oma tänuwõlga langenute wastu weidikenegi sellega tasuda püüda, et nende mälestuse aupäewast osa wõtta.

Mälestussamba awamise kawa: 1) Pidulik jumalateenistus kirikus, kell 10 hommikul. 2) Rongikäik surnuaiale. 3) Awamise aktus. 4) Järelhüüded.

Korraldawa komitee juhatus.

Lõhna õli (odöör)
IDEAL, Viko

Tartu teated.

Rahwaülikool

algas tegewust teisipäewal, 25. sk. Awas dotsent P. Treiberg. Kõneleja tähendab, et rahwaülikooli tegewus on nihkunud loomulikudesse rööbast. Esialgne kuulajate tõus 1917 a. mis ulatas 700, oli ebaloomulik, mis pea kahanema hakkas, kuna rahwaülikool nõudis kuulajatelt wahekem, kui neil oli.

Kawatsetakse korraldada loenguid psühholoogiast kaasetega nii pea kui ülikooli psühholoogia kabinett korda jõuab. On mõeldud korraldada ka loogika, sotsioloogia, Tartu ajaloo ja finantsteaduse loenguid nii pea kui lektorid saada.

Dotsent P. Kogermann kõneles „Keemia arenemine ja ühiskonna hea käekäik". Ta ütles muuseas: kuigi sõda on oma häwitustipule jõudnud peaasjalikult keemia arenemisega, oleneb ometi keemia arenemisest tähtsal määral kogu inimsoo hea käekäik. Tähtsamad küsimused elus on: energia ja toiduained. Nende kahe peale on pööratud eestkätt keemia arenemise siht. Tuleb ikka enam minna üle wedelkütteainete energia allikate peale, kuna aga siiski maal leiduwad energiaallikad on piiratud, jõuame päikese energia juurde, mis seni kasutamata suurelt osalt, mida aga enam kasutama tuleb hakata, sest sellest oleneb ka inimeste toiduaineie walmistamine. Wikt.

Elektrihinna alandamiseks

pööras Tartu ringkonna wabrikantide ühisus linnawalitsuse poole palwega, millele tähelpanu asjaolu peale juhitakse, et kalli elektriwoolu tõttu ei suuda meie tööstusettewõtted wäljamaa omadega wõistelda. Ühisus palub linnawalitsust tulewa aasta eelarve kokkuseadmise juures tööstusettewõtete kui ka walgustamise jaoks antawa elektriwoolu hinda wõimalikult wähendada. Ola.

Petseri kooliõpetajad

üldkoosolek 18.—20. sept.

Esimesel päewal arutati liidu majanduslikke asju ja kaulati aruanne koolide ewideerimise üle ära.

Teisel päewal arutati pühapäewakoolide küsimust, spordi ja ühistegewuse edendamist.

Otsustati eelmiste aastate eeskujul pühapäewakoolides tööd jatkata, sporti edendada ja ühistegewuslist asutusi ellu kutsuda.

Kolmandal päewal oli koolijuhatajate koosolek, kus koolimõunniku poolt juhatajaid informeeriti nende kohustuste ja õiguste alal.

Koosolekust wõttis osa ka haridusministeeriumi asemik, instruktor h-ra Kurwits.

Selle peale waatamata, et ligi pooled õpetajatest olid eestlased ja Wene õpetajatele mitmed Eesti keele kursused korraldatud, kus paljud isegi Eesti keeles eksami ära teinud, et räägimud koosolekul keegi ametlikult Eesti keelt, ei õpetajad ega koolimõunik, kes ühtlasi ka koosoleku juhataja oli, isegi haridusministeeriumi esitaja ei pidanud oma kohuseks koosolekul awalikult ühtki Eesti keele sõna ei seletustes, ega läbirääkimiste ajal wäärida.

Meie arwates oleks nimetatud koosolekul mõlemaid keeli kõrwuti ühesõiguslisel olnud waja tarwitada. —Mt.

Pärnu üürnikud linnawalimistel.

Esinewad oma nimekirjaga.

Pärnu üürnikkude selts peakoosolekul, 28. sept., millele oli liikmeid kesknisest ilmunud, otsustati awada seltsile oma raamatukogu. Uute linnawalimiste asjus jõutti otsusele, et tuleb wälja minna oma nimekirjaga. Edasi otsustati awada seltsi ruumides alkoholita eineland. H-n.

Türi jaam.

Alliku jaam Pärnu-Tallinna raudteel nimetatakse 1. aktoobrist Türi jaamaks ümber. Wastaw määrus ilmus „Riigi Teataja" 115 nrs. Seega on elanikkude soowile, millest ka omal ajal meie lehes kirjutatud, rahuldawalt wastu tuldud.

Keila rahukohtuniku küsimus.

Keila jaoskonna rahukohtul pole oma asupaigaks ruume.

Keila elanikkudele teeb suurt kulusid ja raskusi rahukohtus käik, sest asja läbiwaatamiseks tuleb linna sõita.

Selle puuduse kõrwaldamiseks wõtsi Keila wallanõukogu wiimasel koosolekul kõrgemalt kohalt küsimus arutusele, mille juures leiti, et seni on asja lahendamiseks taotlusi ruumide ruumide küsimus, millest aga kergesti wõib üle saada, kui nõukogu wallawalitsuse saali ja paari tuba rahukohtuniku kasutada annab, ilma et wallawalitsuse asjaajamine raskendatud saaks. Nõukogu enamus oli aga ettepaneku wastu ega näidanud teist teed.

Weel üks lammastemurd.

Rakwere lähedal.

Lisaks warem kirjeldatud lammaste murdmistele teatatakse weel üheks werituöst. Rakwerest neli wersta kaugel, Tobia asunikul G. Saal murti öösl wastu 16. sept. kolm lammast.

Murdmise wits on sarnane warem kirjeldatud juhtumistele. Imelik ainult, et politseiwõimud ei arwa tarwilikuks juhtumist protokolleerida. Juks

Wõru laat.

24. sk. peeti Wõrus käesolewa kuu laata. Iluja ilma tõttu maarahwast laadal rohkesti. Kaubitsemine elaw. Tähelpanu kõrgestaw oli lehmade, lammaste ja puunõude rohkus. Lehmast nõuti 3000—7000 mrk. Lambast 500—1100 mrk. Ostjate puudusel wiisid paljud omad loomad tagasi.

Hobuseid wõrdlemisi wähe. Töökohune maksis 13 kuni 30 tuhat marka. Põrsaid rohkesti.

Rukkijahu hindade langemine tuntaw. Puudast 260—270 mrk., eelmisel turul oli aga 280—300 mrk. puud. Ramle.

Siit-sealt.

Kuidas Raditsh kihutustööd teeb.

Tuntud kroaatide juht Raditsh, kes hiljuti Lõuna-Slaawiast Inglismaale põgenes, et sealse walitsuse ja ka djakirjanduse juures kihutustööd teha iseseiswa Kroaatia kasuks, on iseendast wäga huwitaw tüüp. Oma populaarsuse suurendamiseks ei walistwat temu abinõusid ja teid. Sellest tunnistab episood, mille toome allpool.

Walimiseelsel kihutustööl olewat Raditshil ühes suuremas külas könekoosolek kella 2 peale kindlaks määratud olnud. Kohalik waimulik, kellele hästi teada olnud Raditshi waenulik seisukoht waimuliku seisuse wastu, kutsunud teda aga siiski kella 12 ajaks enda juurde lõunale, lootes teda sel teel endaga weidi lepitada ja hea lõunasöögiga ka wast osaliselt pehmendada „Kroaadi wabariigi presidendi" karmust. Raditsh wõtnud kutse wastu ning maitsenud kaunis ohtralt lahke peremehe toitusid ja jookisid.

Suur aga olnud tema pahameel kõne ajal, kui ta Raditshi kuulnud umbes niisuguseid asju wäärkiwat: „Wennad! Tulin teie juurde papi lõunasöögilt. Ja kas teate, kuidas teie papp lõunat sööb? Alguses toodi lauale raswane klimbisupp. Papp lappis sellest kaks terwet taldrikut. Selle järele ilmus lauale kullawärwiline, tore munaroog. Munaroa järele raswane lambakints, mis oli niiwõrd rammus, et papil rasw aina lõuga mööda tilkus. Siis praetud faltum wärskete hernestega. Ja papp häwitas sellest hiigelwiilakaid. Magusa roama anti õunakooki, mis päris mäekõrgune oli ja mis kirsikompotiga oli ehitud. Ja siis weel wiinad. Walge, ploomiwiin, tokayer. Ja teil — siin sirutusid Raditshi käed wälja ning ta hääl paukus wana-testamendi prohweti omana, — mida sõite teie täna lõunaks? Muidugi kooruke leiba ja peotäis küüslauku? — „Tagoje", müristes wastu talupoegade meri. Ning selles külas sai Raditsh walimistel kõige rõõmsamad hääled.

Poliitiline kättemaks.

Neil päewil laskis endine Wene ohwitser Kristjan Katzenellenbogen Pariisis rewolwrist paugu rindu kommunistliku agitaatori ja ajakirjaniku Rappoporti tütrele. Kohe peale lasknist andis ta end üles lähemasse politseijaoskonda ning seletas, et tema eesmärgiks olewat olnud tappa Rappoporti, keda tema pidada kardetawamaks enamluse juhiks ja kelle tapmisega tema tahtis kätte maksta oma Wene seltsimeeste eest, keda enamlased surmanud. Siinkohal tuleb tahtmatult meelde seletus, mille esitas oma adwokaadile Worowski mõrtsukas Maurice Conradi. Wiimase seletuskirjas wõis leida järgmist: „Ma ei kuulu ühessegi poliitilisse parteisse. Kuid ma usunu kindlasti, et iga enamlase häwitamine tähendab inimkonnale sammu edu poole; usun kindlasti, et mu eeskuju leiab järelaimamist.

Paljasjalgne „Budda preester" Tönisson Lätti ilmunud.

Enne sõda tuntud paljasjalgne Tönisson, kes Baltimail ja Petrograadis liikus, on mõni aeg tagasi nõuk. Wenemaalt Lätti tulnud. Tönisson räägib, et tema on wiimased aastad Indias olnud ja seal „Budda preestri" nime saanud. Tönisson tahab kuulutada Budda usku Baltimail. g.

Wilson jälle kandidaadiks presidendi kohale?

Washingtonist teatatakse, et Wilson laseb end tulewatel walimistel jälle presidendi kandidaatiks seada.

Trükitöölliste streik New-Yorgis.

New-Yorgis streigiwad juba mõnda aega trükitöölised. Ajalehtede wäljaandjad annawad wälja üldist lehte, mille koguarw moodustab 70 proc. kõigi New-Yorgis ilmuwate lehtede koguarwust.

Lloyd George sõidab Ameerikasse.

Endine Inglise peaminister alustab 29. sept. reisi Ameerikasse. Lloyd George kawatsewat peatada mitmesugustes Ameerika linnades wiibida, mõnda aega Kanaadas. Enne ära sõitu esinewat ta N.-Jorgis pikame kõnega. Inglise parlamendi kokkuastumise ajaks, nowembri algul, tahtwat ta jälle Londoni tagasi jõuda.

Omapärane trükiseadus.

Saksa lehtede teatel arutawat Lõuna-Slaawia walitsus praegu uut trükiseadust. Selle seaduse põhjal langewat karistuse alla iga ajaleht, mis oma weergudel kallale kipub üksikuile ohwitserirühmitustele. Sarnase seaduse wastuwõtu korral oleks Lõuna-Slaawia ajakirjandus täiesti wõimetu ohwitserkonna wastu ka sarnasel korral, kui selle tegewus sugugi kooskõlas poleks riigi huwidega.

Naistepuudus Austaalias.

Wastandina teistele maadele, mis enamasti kõik naiste ülekaalu all kannatawad, on Austraalia wist ainus riik, kus puuduwad terwelt 200.000 abielurealist naist. Naiste puuduse wastu wõitlemiseks on walitsus otsustanud igapidi toetada naiste sisserändamist. Sisserännata wõiksid esmalt just naised, kelle wanadus 20—30 aasta wahel ja kel wähemalt 50—100 naelsterlingi suurune warandus olemas, millest pool sisserändamisel deponeeritakse juhtumiseks, kui sisserändajal himu tuleks kodumaale tagasi pöörata.

Clemenceau ja Maeterlinck endid kunstlikult noorendamas.

„Pester Lloydi" teatel olewat tuntud kirjanik Maurice Maeterlinck mõne aja eest läbeinud Steinachi noorendamise operatsiooni, mille järele ta suurt tööjõu ja energia juurdewoolu tundwat. Sarnasuguse operatsiooni olewat enda kallal laskнud toime panna ka endine Prantsuse peaminister Clemenceau, kes peale seda ennast äärmiselt wärskena ja jõulisena tundwat.

Tähtsa uuride ülesleidja mälestamine tema sajaaastase surmapäewa puhul.

17. sept. pühitseti Neuenburgis Schweitsis kuulsa uuride ülesleidja ja uurimehaaniku Abraham Louis Breguetsi sajaaastast surmapäewa. Mälestuspidustustest wõtsis osa kantoni- ja kogukonna walitsuse esitus. Pariisi kunstuuri meister Gelis tutwustas sel päewal ülikooli aulas koosolijaid Breguetsi elukäiguga. Ta oli sündinud prantslase pojana, kes Nantes'i edikti põhjal omal ajal sunnitud oli Prantsusmaalt Schweitsi põgenema. 15-aastase poisina astus ta õppusse ühe Versailles uurmeistri juurde ning äratas pea tähelpanu oma usinusega, osawusega ja anderikusega. Tema oli see, kes leidis üles alaliselt käiwa uuri ja kellele tänu wõlgnedes Prantsuse uuritööstus sest ajast peale julgelt wõis wõistelda kogu ilma uuritöödstusega. Peale selle olid Breguetsil ka määratud teened astronoomias ja füüsikas. Oli ju tema see, kes leidis üles kronomeetri, metall-termomeetri, astronoomilise uuri jne. Temalt sai hiljem meriwäe uurimeister ja teaduse akadeemia liige. Surm tabas teda parajasti siis, kui ta ametis oli pikema uurimise kallal uuriwalmistamise kunsti üle.

Üks Nikolai II mõrtsukatest Berliinis kliinikus.

„Rulj'i" teatel wiibiwat praegu ühes Berliini kliinikus alalise aritlise järelwalwe all üks Nikolai II mõrtsukaist, Jakowlew. Kordasaadetud kuriteo tagajärjel olewat tema hullumeelseks läinud. Berliinis olewat Jakowlewile igapidi toeks ja abiks sealne Wene esitus.

Üleliigselt paljastatud naisterahwad ei pääse armulauale.

„Le Matini" teatel on Watikani korraldusel kõigi Itaalia kirikute kiirgе pandud teadaanded, millistе põhjal armulauale ei pääse need naisterahwad, kellel liig lühikesed käised ja kellel kleit liig sügawalt wälja lõigatud.

Jalgpalliliidu tegewus tuleb kaalumise alla wõtta!

Ainult Leedu meist jalgpallis nõrgem.

Liidu saamatus maadewõistluseks meeskonna kokkuseadmisel. Alalised kaotused pahandawad pealtwaatajaid. Tulewal aastal tuleb liidu meeskond kewadel kokku seada ja traineri juhatusel õpetada.

Juba kewadel toonitati, et meie jalgpalliliidu juhatus suwiste ja sügiseste suurte maadewõistluste peale peab mõtlema ning edukaks wõistlemiseks wõimalikult ruttu kokku seadma peab liidu koondatud meeskonna, kellel kokkumängus alalisel harjutada tuleb. Sel korral jäid kirjutused hiiidjaks hääleks kõrbes. Suwel juhiti liidu juhatuse tähelepanu mõnesti wäärnähtuste peale, et seni liidu meeskond kokku seadmata ning et wiimane weg on seda teostada.

Wahepeal peeti Leeduga wõistlust, keda wõideti 5 : 0, mis ka ainukeseks koondud meeskonna wõiduks maadewõistluse algusest peale. Kesksuwel — juuni-, juulikuus — wõistlesid ükskõikud meeskonnad hea eduga, kus isegi seni wõitmatud soomlased kaotustega koju saadeti. Kõik mäletawad wist tagajärjerikast mängu sakslastega jne. Ei tea, kas mõjusid meeskondade wõidud liidu peale, et wastaseid maadewõistlustel ei hinnatud ja liidu meeskonna kokkuseadmisega wiiwitati.

Ning selle wiiwituse tagajärjel oleme pidanud nägema oma rahwusliste wärwide kaotust maadewõistlusel Wenega ja Poolaga, ja waewalt tasakaalu Lätiga. Et meie Soome koondud meeskonda pühapäeval wõidame — on wähe lootust, ehk küll Soome wõrdlemisi nõrga meeskonna wälja saadab. Loomulikult ei saa edu nõuda meeskonnalt, kes moodustakse wõistluse eelpäewa õhtul kell 9, mis juhtumisi mitu korda olnud. Seda wiiwitust tuleb juba hooletuseks rahwuslise lipu wastu pidada. Selle wastu on spordist huwitatud ringkondadest tõusnud pahameelt kuulda, kusjuures küsitakse selgetust sellele saamatusele.

Wiimasel maawõistlusel Poolaga, wiimase poolt 4 wärawa sisselöömisel, lahkus hulk pealtwaatajaid, kes edaspidist liiiasaamist pealt waadata ei tahtnud. See pealtwaatajate lahkumine kaotuse puhul on awalik protest liidu tegewuse wastu. See hooletusest tekkiw kaotus tõukab meie publikumi spordiwäljalt eemale, mis mitmekordseks kaotuseks pidada tuleb.

Meie spordi keskliit, kui spordiorganisatsioonide õõrgem wõim, oleks pidanud jalgpalliliidu tegewuse kaalumise alla wõtma ja oma mõjuwa sõna kaasa rääkima.

Suwe algul loodeti isegi, et meie meeskond tulewal aastal Pariisi olümpiaadil wõistelda wõib. Nüüd selgub aga, et meist ainult Leedu nõrgem ja Pariisist unustamine wõimata.

Kui järgmisel aastatel edukalt maadewõistlustel esineda tahetakse, tuleb juba kewadel liidu meeskond ühes tagawaramängijatega kokku seada, trainer muretseda ja meeskonda korraliku kawa järele õpetada. Meil on kõkkumängus harjutamine seda enam tarwilik, et meil walik wäike ja kõkku mängima sunnitud on mängijad, kes oma mängutehnika poolest lahku lähewad. Tulewal aastal, kus liidu mängud enamjagu wõõral maal, on esinemine raskem, milleks suuremad wõimised tarwilikud.

Ei saa aga jalgpalliliit oma ülesandega walmis, tuleb keskliidul ehk asemikkudekogul pääsetee leida, et õõrwaldada pahet, mis meie rahwuslisi wärwe küllalt edukalt lehwida ei lase.

H. Wisman.

Kodanikud! Ohwerdage „walgelille-päewa“ korjanduse heaks.

29. ja 30. septembril s. a.

Meie oleme wõitnud endile wabaduse, endi poegade ja wendade werega piirijoont tõmmates ümber meie riigikese.

Meie oleme kindlustanud endile mõnduslise seisukorra, luues hoolsa töötamise järele rohkel arwul uusi wäärtusi.

Nende wõitude tagajärjed kaotawad aga oma käelise wäärtuse, kui meie ise kõduneme ja kaome, kui tiisikushaigus meilt iga aastaga rohkem ohwreid nõuab, kui sõja-aastad seda on teinud. Palju meie paremateist poegadest ja tütardest on tiisikushaiguse läbi mullapõue warisenud ja kui selleks abinõusid tarwitusele ei wõeta, siis kaswab nende arw kohutawalt weelgi.

Ühegi teise haiguse all ei kannata inimsugu nõnda palju ja üksi teine haigus ei nõua meie keskelt sarnast hulka ohwrid kui tiisikus. Iseäranis rohkesti tabab haigus noorsugu: iga kolmas surija õitsewas eas on tiisikuse kätte surnud. Kõikidest manalasse rändajatest on rohkem kui üks seitsmendik tiisikuse läbi oma teekonda alganu sunnitud. Paljud nähtawasti terweid inimesi kannawad haigusidusid enese.

Tallinnas tuli 1921. a. iga 1000 elaniku kohta üle kolme tiisikushaige (3, 4), 1922. aastal ligi neli haiget (3,8).

Tiisikuse wastu wõitlemise selts on üksi jõuetu heade tagajärgedega tiisikuse wastu wõitlemiseks, kui selleks mitmesugused asutused ega kogu seltskond kaasa ei aita. Esimeseks hädakorraliseks ülesandeks oleks haigemajade ja sanatooriumide ehitamine haigete terweteist eraldamiseks ja nendele paranemiswõimaluste loomiseks, rahwale tiisikuse wastu wõitlemise abinõude selgitamine jne.

Kodanikud! Et kõtteseadud wõitude tagajärgi kindlustada, tuleb meil wihast wõitlust pidada tiisikushaigusega. Selleks ei nõuta teilt ei tilkagi werewalamist, ei tunbigi kibedat tööaega, waid teil tuleb ainult „walgelille päewadel“ jätta ostmata karp paberossi, mõnesugusei maiustusi, jätta kord kinos käimata wõi loobuda mõnest teistsugusest sellesarnaset lõbust ja ohwerdada wäikene summa tiisikuse wastu wõitlemise heaks.

Ärid, pangad, ja teised mitmesugused asutused! Pange juba tänu mingisugune summa walmis, et kui korjajad korjanduslehtedega wõi korjanduskarpidega teie juurde ilmuwad, siis ilma pikema kaalumiseta teatawa summa wõiksite ohwerdada.

Tõigad sünnitawad mere, üksikutest markadest koondanne suuremaid kapitaali, mis tähtsaks teguriks wõib olla tiisikuse wastu wõitlemise alal. Teadke, et iga annetusega aitate kaasa päästa nii mõnegi inimese elu ja kes ei tahaks olla mitte nii wäikese werewaga elupäästja.

Tõrtuustage lähemalt endid tiisikushaigusega, selle häwitawate tagajärgedega ja selle wastu wõitlemise abinõudega. Tiisikuse wastu wõitlemise selts on seda teile täiesti hädaohuta wõimaldanud ja selleks Grand-Marina kinoteatris pühapäeval kella 12—2 päewal maksuta kinoetenduse korraldanud.

Lugege tiisikuse wastu wõitlemise seltsi kirjastusel ilmunud raamatut „Tiisikus“.

Tiisikuse wastu wõitl. selts.

„RUBEROID“
on kõige odawam ja parem katuse katmise materjaal.
Peaesitaja kontor „Edasi“. Tallinn, Sauna tän. 3
Ruberoidi müüakse paremates ehitustarbete ärides

Tallinnast.

Linna 1924. a. eelarwe

arutamise linnawalitsuses.

Üleeile õhtusel koosolekul linna täidesaatwate orgaanide 1924. a. eelarwet arutades, wõttis linnawalitsus mõnede wäheste muudatustega wastu rahaasjanduse, linnawalitsuse ja revisjonkomisjoni eelarwed, kärpides kulusid kokku 40.000 marga ümber. Rahaasjanduse osakonna kulusid suurendati aga ühe tööjõu juurdewõtmisega — linna ettewõtete ja tööstuste päewatöölistele tööhoolwis, tänawraudteel, turbarabades jne. palgamaksja ametisse seadmiseks.

Sotsiaalpoliitiliste asutuste, nagu töö-börse, waestelastekohtu, statistika büroo jne. eelarwed waadati läbi ja wõeti pea muutmata wastu. Tagasi lükati statistika-büroo ametnikkude arwu suurendamine ühe wõrra, kelle alla kuuluks büroo juures tegutsewa kodanlise registratsiooni jaoskond.

Pensioonide ja abirahade eelarwe, samuti ka riikliste asutuste ülewalpidamise eelarwe jäeti endiseks.

Tulitõrje alal suurendati eelarwet 4 tulitõrjuja ametisse wõtmisega alalisesse komandosse.

Majandusosakona eelarwe wõeti wastu, peale Kurna-Lehmja mõisa majapidamise eelarwe, kus kawatsus laiaulatuslisi maaparandustöid läbi wiia, mis üle 2 miljoni marga nõuaksid.

Linna alalist tulitõrje komandot suurendatakse.

Wõetakse 4 uut tulitõrjujat juurde ja ostetakse autoredel.

Linna 1914. a. eelarwet arutades otsustas linnawalitsus alalist tulitõrje komandot 20 asemel 24 peale suurendada, milleks tarwiline kredii üles wõeti. Alalise komando koosseis tulewal aastal oleks siis ülem oma abiga, 3 autojuhti (nendest üks wabatahtliku tulitõrjeseltsi autojuht, kellele linn palka maksab) ja 24 tulitõrjujat.

Otsustati eelarwesse tulitõrje alal üles jätta 2 miljoni marka autoredeli ostmiseks, mis aga korral, kui eelarwet tasakaalu muidu wiia ei suudeta, maha kärbitakse.

Et ka wabatahtl. tulitõrjeseltsil autoredeli ostmine päewakorral, milleks isegi hiljuti ülelinnaline korjandus oli, siis tuleks linnawalitsusel küll selles asjas seltsiga ühise redeli ostmiseks läbi rääkida. Ei ole ju meil Tallinnas nõnda palju kõrgeid 4—6 kordseid maju, et kahe autoredeli muretsemine tarwilik.

Palwekirju kohtu- ja ametiasutustesse kirjutan asjatundlikult ja kiirelt, Wana Posti t. 7, kort. 10.

10 miljoni marka uute majade ehitamiseks

wõttis linnawalitsus linna 1924. a. eelarwesse. Sest tulewaks aastaks on Tallinnale riiklist ehituslaenu oodata 70 miljoni marka, kuna koh. omawalitsus tähendatud otstarbeks oma poolt ühe seitsmendiku s. o. 10 miljoni marka mõõnama on kohustatud.

Korterikriisi lahendamise kawa

linna korteriosakonnas wäljatöötamisel.

Pannakse ette linnawalitsuse algatusel 3—5 a. jooksul 1500 uut korterit ehitada.

Linnawalitsuse ettepanekul on linna korteriosakond lõpuliku korterikriisi lahendamise kawa wäljatöötamisele asunud. Mõeldakse korterikomisjonile esineda kahe wariatsiooniga. Esimese järele ehitaks linn riigi toetusel Tallinnas 1500 uut korterit 3 aasta ja teise kawa järele 5 aasta jooksul.

Et walitsewat korterikriisi wähegi lahendatuks pidada, selleks on Tallinnas tarwilik senistele korteritele juurde ehitada wähem. 2500 korterit. Wõib aga loota, et umbes 1000 uut korterit lähemate aastate jooksul ehitatakse juurde eraalgatusel, siis jääb korteriosakonna arwates linnal ehitada wähemalt 1500 uut korterit. Kui üles ehitada need kolme aasta jooksul, siis tuleb linnal eelseiswa 1924 a. eelarwesse 500 korteri ehitamiseks üles wõtta 95 ja pool miljoni marka. Selle rahaga saaks ehitada 5 barakki 90 ühetoalise korteriga, 200 korterit ühe toa ja kõõgiga ning 220 korterit 2 toa ja kõõgiga. Järgmise kahe aasta jooksul 1000 — 1 kuni 3 toaliste korterite ehitamine läheks maksma 233 miljoni marga ümber, kokku 1500 korterit 329 miljoni mk.

Kui aga linn ehitab 1500 uut korterit 5 aasta jooksul, siis juleks tal iga aasta selle peale 66 miljoni marka kulutada.

Tallinnal on tulewaks aastaks riiklist ehituslaenu ligikaudu 70 miljoni marka loota. Et 500 korterit sellel aastal üles ehitada, tuleks riiklisele ehituslaenule lisaks linnal enesel tähendatud otstarbeks 25 miljoni marka eelarwesse üles wõtta.

Maaparandustööd linna mõisas Kurna-Lehmjas

kawatsetakse tulewal aastal ligi 2.300.000 marga eest ette wõtta.

Ehk linna majandusosakonna eelarwe küll linnawalitsuse poolt läbi waadatud, jäeti siiski Kurna-Lehmja mõisa eelarwe weel lahtiseks. Sest majandusosakond esines selles mõisas laiaulatuslise maaparandustööde läbiwiimise, nue heinaküüni ehitamise ja mõisa karja suurendamise ning parandamise ettepanekutega, mis ligikaudu 2.300.000 marka kulu nõuawad. Selle katteks näitab osakond: 700 tuhat marka selle mõisa talude rendist, 600 tuhat marka metsadest ja 1 miljon marka mõisa majapidamise ülejäägist. Kultiweerida kawatsetakse tulewal aastal wõsastikust 15 tiinu karjamaaks ja 20 tiinu heinamaaks, 10 tiinu wõsastikku ja 20 tiinu kiwist põldu traktori-künniks kõlbulikuks jne.

Olgu tähendatud, et Kurna mõisas praegu üle 600 tiinu kasutamata maad seisab, millest mõni osa wäga wiljakandjat ja rammust põllumaad, kuid nüüd sõja-aastatel mõisa alla kõõrwada lastud.

Tallinna linnateenijate selts.

Kus see asub?

Sellest ei tea hiljemalt linna teenistusse astunud teenijad midagi. Ka wanemad teenijad ei tea sellest palju rääkida: nende mälestuse järele olla see kunagi olnud.

Linnateenijatel oleks waja kokku tulla ja oma puudu ste ja tarwiduste kohta mõtteid wahetada, palgaredelit arwustada jne. Wastawa orgaani puudusel on seda aga raske teha. Kas ei annaks seltsi juhatus enesest elumärki ja teataks, kus ja kes wõtab liikmemaksu wastu ning kutsuks ka lõpuks üldkoosoleku kokku.

Linnateenija.

Aianduse ja mesinduse näitus

Tallinnas, 29. ja 30. sept. ning 1. oktoobril.

Näitusele, mis näitusplatsil — Balti jaama läheduses — homme awatakse, on senini üle 60 wäljapaneku üles antud. Juba eile oldi wäljapanekute ülesseadmisega kibedasti tegewuses. Eeskujuliku aiaasutuse õige laiaulatuslisel korraldab platsil pooletiinulisele maa-alale aianduse ja mesinduse selts „Oie“, näidates, missugused meil olema peawad mesila, ülumuru lillepeenrate ja aiamajaga, juurre-puuwilja jne., aiad, puukool jne. Näituse kestusel antakse õpetlikke seletusi ja waheaegadel mängib meriwäe orkester.

Tolliwalitsuse ametnikud.

Tolliametniku ümberkäimine ajakirjanikuga. Piirituse otsimine „Kungla“ silgutünnidest.

Meie toimetuse liige, eile sadamas tegewust jälgides, astus aurik „Kajakule“, et waadelda raudteewalitsuse süte huwitawat wäljalaadimist, mida seal 5 elektrikraanaga toimetati.

Warsti peale seda, kui ajakirjanik meriasjanduse peawalitsuse juhataja, kapten O. Tiedemanni, laewasõiduameti juhataja abi kapten W. Leimanni ja aurik "Kajaku" kapteni Weltbachi loal laewale astus, tuli sinna keegi laewa meeskonda kuuluw isik ja teatas laewasõiduameti juhataja abile kapten W. Leimannile, et tolliwalwur nr. 98 teda 2 leiba (10-naelalised) ja 20 naela liha laewale ei luba tuua. Selleks olla tarwis minna tolliwalitsusse ja sealt l u b a wõtta!

Hr. Leimann, järele waadates, et korwis midagi sarnast ei ole, mida salakaubaks wõiks nimetada, wõttis ja tõi ise korwi laewale. Siin olgu tähendatud, et toit laewameeskonnale oli määratud.

Walwur ei rääkinud sellest enam midagi, kuid sattudes sealjuures laadijate töölistega sõnawahetusse, läks tolliametniku järele.

Kohale ilmus tolliametnik hr. E s p e. Ametnik algas esialgul wiisakalt asjakäiku juurdlema. Tolliametnik teada saades, et „wõõras“ isik ja pealegi weel ajakirjanik laewal wiibib, hakkas wiimast maha ajama. Laewa kapteni tähenduse peale, et ajakirjanik tema loal laewal wiibib ja laadimistööd jälgib, ja et temo, kui kapten, laewal peremees on, kellel ka oma sõna „wõõraste“ kohta öelda, jättis tolliametnik tema rahule ja lahkus laewalt.

Kõik olid arwamisel, et wahekord seega lõikwideeritud. Kuid ehkki. Umbes poole tunni pärast tuli hr. Espe ühes teise ametnikuga laewale tagasi ja wiimane, end „korrapidajaks ametnikuks“ nimetades, hakkas laewalwiibijate dokumente rewideerima. Laewal olid ka raudteewalitsuse esitajad, keda rahule jäeti, kuid kui järjekord ajakirjaniku kätte jõudis, paluti kohe laewalt lahkuda. Kui wiimane weel seletust julges küsida, millistel põhjustel tema lahkumist nõutakse ja sellepeale tähendas, et temale sealwiibimine juba tähendatud isikute poolt lubatud, läks torm lahti. Korrapidaja ametnik pani wile suhu, et politseinikku kohale kutsuda ja karjus sealjuures, et wiibimata laewalt peab lahkuma. Ei aidanud siin mingisugused protestid laewasõiduameti juhataja abi poolt, tema oli sunnitud laewalt lahkuma.

See on esimene juhtumine, kus tähendatud isik sarnase ümberkäimise osalisteks langes sadamas, silmas pidades, et tema juba 2 aasta ümber sadamas liikunud ja ka mõnel laewal, tarwilikul korral käinud, meriasjanduse kirjeldusi tehes.

Ei hakka siin eitama, et tolliwalitsusel laewade suhtes midagi öelda ei ole, kuid asi seisab selles, et ametnik peab ka olukorda silmas pidama ja rahwaga wiisakamalt ümber käima. Ametnik, kes nendele nõuetele ei wasta, ei wõi ka rahwaga kokku puututa.

Tähendamata ei saa jätta ka seda „tähenärimist“, mis meil tolliwalitsuses walitsemas. Kord on kord ja temast saab iga mõistlik inimene aru, kuid ei pruugi mitte wäikluseni minna, nii et iga naela toidu peale laewale wiimiseks luba peaks olema. Tolliwalitsuses on ju täiesti end. Wene waim walitsemas, kus ainult „bumagat“ tuntakse.

Kui näiteks toiduaineid käsipakkides laewale wiiakse, wõiks seda ju laewalwiibiw walwur järele waadata, mis tarwis peab siin weel tolliwalitsuse „paberi luba“ olema?

Mõõdunud neljapäeval, kui aurik „Kungla“ Tallinna sadamasse jõudis, piirati tema tolliametnikkude poolt ümber. Keegi olla teatanud, et laewal piiritust olla, mis silgutünnidesse peidetud. Laewa luuk pitseeriti kinni, et laduruumidesse pääsemist takistada. Laadungiks oli peale 9 silgutünni aga suurem osa muud kaupa, näit. pohlamarju, mis Tallinna turule olid toodud.

Kaubaomanikkudel kulus teisel päeval hulk aega enne kui oma kaubad laewalt kätte said. Kui silgutünnid awati ja läbi torgiti, selgus, et tünnides ikkagi silgud on ja piiritust ei ole.

Nüüd kuuleme, et kauba omanik tolliwalitsuse ees nõudmisega esineb 3 läbitorgitud silgutünni eest, ja ühtlasi ka woorimehe tasu, nõuab, kes seal poole päeva oodanud.

O OMA A
Ei ole ükskõik
kust ostate elutarbed.
Wõltsimata ja hea kaup on
T-ü. „OMA“ kaupluses.

Kõik Tallinna tarwitajate-ühisuste liikmed,

ostke lihakaup ainult

„Uhistegeliselt lihamüügi Uhisuselt“

turu kaubamajas, sest et see teie oma on ja lihuniku kasu ei püüa.

Esperanto kursused

algawad „Espero“ korraldusel tulewal nädalal 2. Kuna algkooli ruumides, Nia tän. 18. Wilmane tähtaeg õpilaste üleskirjutamiseks on 1. okt. kella 7—10 õht. Wtru t. 16.

Pildid Eesti laulupeost,

neli ülestõtet, on Tšeho-Slowakkia saksakeelse päewalehe „Prager Presse“ 23. sept. kagsandes ilmunud.

Nõmmelt.

Politseijaoskond uutes ruumides.

Harju maakonna politsei Nõmme jaoskond kolis uutesse ruumidesse S. Pärnu mnt., millised ruumid küll kitsamad, ent hästi nägusamad.

Sellega wabanesid wanad ruumid enne pika protsessi lõppu, mis majaomaniku algatusel politseijaoskonna majast wäljatõstmise eesmärgil kuni Riigikohtuni ulatas.

Alewivalitsus,

kelle wastu samuti wäljatõstmise nõudmisprotsess käinnas, sama majaomaniku poolt, asub tänini weel wanades ruumides.

Pealinna pildid

Pime Argus...

Toompea on juba endistel aegadel wõimuhandjate residentsiks ja walitsusasutuste asukohaks olnud. Wabariigi saabumisega on siia koondunud suurem osa ministeeriumidest — Riigikoguga eesotsas.

Peaks arwama, et Toompea, kui nii öelbud riigi tsentrum, puhtusest hiilgab. Kuid wängasti eksib see, kes seda usub. Wastupidi, mõni Kassisaba aguli tänaw wõib puhtuse suhtes Toompea peale üleolewalt waadata.

Hiljuti olin südamest liigutatud meeleolukast küla idylli nähes. Riigiwanema maja naabruses asuwa Wene kiriku maja hoowist wooris wälja võõmus pardi kari oma pealelõunasele mõttsioonile. Kui armsalt nad teineteise järele sammusid, ikka tatsa, tatsa. Jõudes Riigiwanema maja juurde, tõusid pead üles ja andsid kontserti, täis wabaduse waimustust.

Toompeal wõib ka metsas wõidimise illusiooni maitsta. Rohked lademed langenud lehti ilustawad tänawaid, neile kõlatänawate nimet andes. Saksa kiriku ümbrus oma mitu aastat koristamata aiaga wiib sind waimus kusagile Wirumaa kolgastele.

Saksa kiriku wastas on wälisministeerium, kuhu sagedasti wälisriikide esindajad wisiite teewad; wäljamaalastel on siin kõige rohkem käimist. Siit läheb ka ainukene suurem tee Rahukohtu tänawat kaudu Patkuli trepile, kust kenam wäljawaade on linna ja mere peale. Nõlid on see tee Patkuli trepile peaaegu sulutud, wähemalt kuni kella 4 päewal.

Teie ei usu! Siis olge head proowige. Rahukohtu tänawal lammutatse mõlemil pool tänawat maju ümberehitamiseks. Nurga maja ehitatakse ümber teedeministeeriumile, wastas maja sama lihtkodanikule. Tänaw on kõiksugu ehitusmaterjaaliga täidetud.

Maja ülemiselt korralt puistatakse mõõdamisest hoolimatult kõrja tolmu alla, koorem koorma järele. Tihti on tolmu pilw nii paks, et kolme sammu peale ei näe.

Waadake wälisministeeriumi maja esist, tänaw on kojameeste pühkimise peale waatamata tolliparsuse lubjatolmu korraga kaetud, mis wihmaga sitkeks poriks muutub. Olen näinud oma silmaga, kui inimesed jabas ootawad tolmu pilwe mahawajumist, et läbi pääseda. Mitmed lõõdwad pika ootamise peale käega ja katsuwad Toompea kitsaste tänawate labürindis teist teed leida kohtumaija ja Patkuli trepile.

Niisuguses käidawas kohas tolmu kaitseks ja tee sulgumise ärahoidmiseks pole mingit abinõu tarwutsele wõetud. Wist arwatakse, et „omad inimesed, a'ame läbi“.

Nähtawasti on Wabariigi Argus pimedaks jäänud pealinna kohal höljuwate tolmuwilwede läbi. Krst.

Teater ja muusika.

„Estoonia“ teater.

Täna, rahwastendusels „Hamlet“, William Shakespeare'i geniaalsem teos. Homme „Hoffmanni lood“. Ettewalmistusel „Ihnus“, Molière'i populäärsem komöödia. Teatribüroo.

Draamateater.

Paul Claudel'i „Wahetus“ Draamateatris.

Paul Claudel on André Gide'i, Romain Rolland'i, Charles Pegny j. t. kõrwal üks moderni Prantsusmaa juhtiwamaist waimest. E. R Curtius ütleb Claudel'i kohta, et tunduda teiste moderni prantslaste seas ainsana ürgpärasena luuletajana, ehtsana ja sügawana luuletajana, kel kõik on uus nagu maailma loomispäewal.

„Wahetus“ (L'Echange), mille laudu Draamateater tahab tutwustada meie publikumi selle suure waimuga, on kirjutatud juba 1893—94 a. New-Yorgis ja Bostonis; ilmus trükist 1901 a. Ta osutab elu enesehäwitamist amerikaniseerimise läbi, mille põhimõte on, et rahaga kõik on saada. Suurt osa näidendis mängib üks meie praegusaja tähtsamaist tegureist — dollar, dollar, kes loodusest Louis Laine'igi wiib nõkkaugele, et ta rahakultuse ohtajale, suurmaaklerile Thomas Pollock Rageoire'ile müüb — wahetab — oma naise Martha. Ülünilims põhimõte, mis peitub selles wahetuses, wõib loomulikult wiia ainult traagilisele lõpule.

Nätejuht W. Mettus, dekoratsioonid A. Tuurand'ilt. Näidend läheb üle lawa M. Under'i wormikaunis tõlke.

Teater „Kirew Mask“ awamine täna.

„Kirew Mask'i“ juhatus põhjendab oma uut ettewõtet nii: On selge, et leidub suur tarwidus teatri järgi, mis meie suuremate kunstitemplite kõrwal wõiks pakkuda publikumile kergelt seeditawamat waimutoitu. See kerge waimutoit ei tohi loomulikult olla sarnane ega olla pakutud sel wiisil, nagu seda tehakse meie „kõrts-labareedes“. Tema eest peab kandma hoolt teater, kuhu sisse wõib astuda kõige nõudlikuma maitsegagi kodanik, ilma et ta tarwisels punastada eeskawa sisu ja selle ettekandmiswiisi pärast. Sarnaseks puhkusteatriks kõigile tahab olla uus teater „Kirew Mask“ (Narwa m. 18, end. „Apollo“ ruumides).

„Kirew Mask“ on oma juure koondanud m. s. Draamateatri kandwamaid näitlejaid ja artwurikka balettkogu Tamara Beck'i juhatusel, ja mitmed kunstnikud wäljamaa teatreist.

Teater „Kirew Mask“ awab oma tegewuse eestikeelse eeskawaga täna.

„Rahwaaed“.

Täna, üldhindadega „Mu Leopold“ A. L'Arronge rahwatükk lauludega 6 pildis. Pühapäewal, 30. sept. s. a. „aia pidu“. Algus kell 8 päewa.

Sport.

Soome-Eesti maawõistlus.

Missuguses koosseisus esitab jalgpalli liit Eestit?

Pühapäewal, 30. septembril s. a. peetakse Tallinnas E. S. S. „Kalewi“ wäljal maawõistlus Soome ja Eesti wahel. Soome esitusmeeskonna koosseis oli meie ellafes lehes.

Eesti esitusmeeskond seati tunaeilsel koosolekul järgmiselt kokku: Wärawas: Lass (Kalew), Kaitse: Pihlak ja Wain (Kalew), poolkaitse: Kaljot (K.), Rein (S.) ja Kaarmann (K.), eburiwi: Bremner, Joll (K.), Tell, Paal (S.) ja Wäli (K.). Reserwis: Upraus, Röts ja Reinfeldt.

Meeskonna wanemaks on kopsupõletiku haigeks jäänud O. Silberi asemel Rein. Teiste maadewõistluste eeskujul on enne maadewõistlust 1½ tunniline wõistlus Kohila „Püsiwuse“ ja E. S. S. „Kalewi“ B meeskondade wahel.

Et nimetatud wõistlused käesolewal hooajal wiimasteks on, wäljaarwatud wõistlus meie lehe toimetuse poolt wäljapandud auhinna peale E. S. S. „Kalewi“ ja W. S. „Sporti“ meeskondade wahel, on loota suurt rahwa osawõttu sellest wõistlusest. Mängu wahekohtunikuks on määratud Eesti jalgpalli liidu poolt hra Julius Reimans (T. J. K. Eesti). Liinikohtunikudeks hrad B. Abrams (Kalew — Eesti) ja Kaarlo Sotnio (Soome).

A. Silber — Riiga kohtunikuks?

Pühapäewal, 30. septembril s. a. on Riias lõpuwõistlus jalgpallis „Riia jalgpalli klubi“ ja „Kaiserwaldti“ wahel, missuguse wõistluse kohtunikuks ülalnimetatud kahe seltsi poolt hra August Silber on kutsutud.

Et see kutse kahe nimetatud seltsi poolt on tehtud, aga mitte Läti jalgpalli liidu poolt, nagu seda rahwuswaheline komme nõuab, on Eesti jalgpalli liidu poolt eskalgu määramine lahtiseks jätetud.

Kergejõustiku wõistlused noortele.

Laupäewal ja pühapäewal on kergejõustiku liidu korraldusel wõistlused noortele alla 18 aasta. Osa wõtawad umbes 50 sportlast. Wõistlustele on wälja pandud Balti spordiriistade wabrikus 15 aasta juubeli puhul suurem auhind.

Wõistlused on „Kalewi“ wäljal homme kell 4 p. l., pühapäewal kell 11 homm.

Meie kergejõustiku esiwõistluste tagajärjed on Tšehhi leht „Prager Presse“ ära toonud.

Uus rekord 4×200 teatejooksus.

Ajaga 1:35,9 sek. „Spordi“ poolt.

Üleeile olid „Spordi“ wäljal teatejooksud uute rekordide peale. Uus rekord saawutati 4×200 mtr. jooksus, ajaga 1 min. 35,9 sek. Jooksid: Küttim, Keskküll, Jaanwaldt ja Saulmann. Rekord on kahe sekundi wõrra wanast paremb.

Katse uut rekordi saawutada 800+400+200+200 mtr. jooksus ei õnnestanud.

Laewasõidu teated.

Sisse tulnud: Inglise aurik „Gotö“ Peeterburist segakaubaga, Läti aurik „Serudene“ Wiiburist tühjalt, Soome aurik „Viola“ Helsingist reisijate ja segakaubaga, Eesti aurik „Waasa“ Helsingist reisijate ja segakaubaga ja Eesti aurik „Kungla“ Käsmust reisijatega.

Wälja läinud: Saksa aurik „Alwine Russ“ Helsingist segakaubaga, Rootsi aurik „Bellis“ wene rukkiga Daani, Soome aurik „Ebba Munk“ reisijate ja segakaubaga Helsingi.

Kohus.

Tähtsamate asjade kohtuuurija aktide põletajad kohtupalatis.

Palat rahukogu otsuse kinnitanud.

Nagu teada, põletati ööl wastu 3. maid Jaani tän. rahukogu hoones tähtsamate asjade kohtu-uurija 32 akti ära.

Kriminaalpolitsei juurdlusega läks korda selgeks teha, et põletaja oli kutseline kurjategija Ado Tedre, keda selleks oli palganud Robert Wiirmann ja Aleks. Wiilup.

Rahukogu mõistis Kehtna walla kod. Ado Tedre, Tartu linna kod. Robert Wiirmanni ja Karula walla kod. Aleksander Wiilupi 6 a. wangiroobu ühes iseäraliste õiguste kaotamisega.

26. skp. kinnitas kohtupalat rahukogu otsuse. T.

Isamaa äraandja.

1918 a. talwel, kui enamlaste wäed Tartus wiibisid, oli Tartu kodanik Nikolai Prõgajew wabatahtl. waenlase wõtke teenima läinud ja linnas läbiotsimisi ning arreterim. toimetanud. Kui Eesti wäed linna waldasid, lahkus Prõgajew waenlastega. Peale seda oli ta Wenemaal kontrrewolutsiooni wastu wõitlemise osakonnas teeninud.

Hiljem oli ta Eesti tulnud, kus aga warsti tabati. Rahukogu mõistis Prõgajewi õiguste kaotamisega 5 a. sunnitööle.

26. skp. kinnitas kohtupalat rahukogu otsuse. T.

Lohakas kirjakandja.

4 kuuks kindlusewangi!

Tallinna posti-telegraafi peakontori ülem teatas kriminaalpolitseile, et Kopli raiooni kirjakandja Karl Bruuni kohta on kaebtusi, nagu ei kannaks ta korralikult kirju saatjatele kätte; kirjad jäädа liig hiljaks ja mõned olla koguni kaduma läinud.

Bruuni korteris ettewõetud läbiotsimisel leiti mõned postisaadetised, mis Bruun kauemat aega kättetoimetamata oma korteris hoidnud, mõned neist olid kaugelt üle poole aasta seisnud.

Eeluurimisel selgus, et mõned saadetised olid ka kaduma läinud.

Bruun seletas oma korterist leitud kirjade kohta, et need jäänud kättetoimetamata osalt saatjate elukoha muutmise tõttu, osalt aga ka tema hooletuse pärast, sest olnud tööga liig koormatud.

Asja arutas Tallinna-Haapsalu rahukogu ja mõistis ta neljaks kuuks kindlusewangi.

Õnnetused ja kuritöö.

Lihula wõõrastemajapidaja Jaan Lüllmann teatab meie lehe 209 nr. toodud teate kohta tema wõõrastemajas sündinud rahakadumise loos, et Jüri Paltser 10. sept. ise oma raha ära kaotanud, mis mõne tunni pärast sama ruumi põrandalt kätte leiti, kus tema oma kraam oli.

Kadunud raha oli mitte 80.000, waid 50,000, mis ka tõik kätte leiti.

Mehe surnukeha raudteel.

26. skp. leiti Antsla ja Sõmerpalu jaamade wahel raudtee äärest kraawist Waabina walla kodaniku 34 aast. Richard Johannese p. Piion'i surnukeha.

Surm liig wiinast.

Üleeile tuli Kloostri wallas elutsew taluperemees Jüri Ado p. Flitsmann joobnud olekus koju ja hakas märatsema. Et F. hoiatuste peale waatamata rahule ei jäänud, sidus poeg teda talu saunas kinni ja pani sinna magama. Hommikul, kui F. sauna waatama mindi, leitti, et wiimane oli surnud. Arwatawasti oli surm wõhle wiina tarwitamise tagajärjel tulnud.

Harjasloom rongi kinni pidanud.

Kui hommikune Narwast tulew reisijate rong Raasiku jaama jõudis ja bagaasi konduktor waguni awas, selgus, et põrsas, mis eelmises jaamas korwiga bagaasiwagunisse pandud, oli korwist wälja roninud ja enda ptiratud wabaaega reisijate bagaasi rewideerimiseks kasutanud.

Harjasloom püüti wagunis kinni ja asetati temale määratud ruumi tagasi, kuid sellega oli mõni minut aega ära kulunud, ning rong oli mõne minuti jaamas kauem peatanud kui lubatud.

Ehk küll raudteel määrus maksmas, et süüdlased, kelle süü tõttu rongi kinnipidamised tekiwad, saawad administratiiw korras karistatud, pääsis harjasloom siiski karistuseta.

R. Anieri surma kohta

kirjutab kadunu wend Robert Anier toimetusele täienduseks:

Kadunu Richard Anier'll ei olnud wiisiks kunagi oma hädade üle teistele teatada. Elutüdimuse üle ei ole tema ka, kõgutud andmete järgi, kellegile kaewanud. Olin isiklikult tunnistajate ülekuulamise juures.

Kadunu oli elurõõmus wiimse tunnini. Elu lõpetamine tema poolt tuli kõigile ootamata — samuti ka selle põhjused tõiamaani teadmata.

Wastutaw toimetaja T. Tomp.
Wäljaandja: Kirjastusühisus „Waba Maa“.

Posti peawalitsus

annab wälja sõga wähempakkumistel 11. oktoobril s.a. kell 12 posti peawalitsuses Kreutzwaldi tän. nr. 10 järgmised

ehitustööd:

1) Palkidest raadiojaama hoone ühes kõrwalruumidega Nõmmel.
2) Kiwist raadiojaama hoone Koplis.

Pakkumisest osawõtta soowijatel tuleb Posti peawalitsuse kassasse kautsjonina sisse maksta: ehituse peale Nõmmel 300.000 mk., ehituse peale Koplis 100.000 mk. ehk esitada wähempakkumistel Eesti panga garantiikirjad wastawate summade peale. Kirjalikud, warustatud 20-marg. tempelmargiga pakkumised tulewad sisse anda tähtajaks posti peawalitsuse tehnika osakonda, märgusõnade all „Nõmmel“ ja „Koplis“. Tehnilisi tingimusi ja hoonete plaanisid wõib saada igapäew kella 11—13 posti peawalitsuse tehnika osakonnas.

Posti peawalitsus.

Meriasjanduse Peawalitsus kuulutab wälja 15. oktoobriks s. a. kell 10 hom. Meriasjanduse Peawalitsuse ruumes

wähempakkumised merimärkide paniamise „Loodi“ kere kapitaalremondi peale

(osalt nagu wälisklesta lehtede uuendamine, tokkis äratehtaw töö).

Pakkumistest osawõtta soowijad esinewad mitte hiljem kui kell 10 hom. pakkumise päewal kinnistes pitseeritud ümbrikudes, tempelmargiga warustatud üksikasjalise pakkumisega pealkirjaga: „Pakkumine m/p. „Loodi“ remondi peale, kus peale üksikute tööde ka kogusumma äranäidatud oleks ja maksawad pakkumise kindlustuseks sisse kautsjoni mitte wähem kui 10% osa suurusest nende poolt ülesantud parandushinnast. Kautsjon maksetakse Peawalitsusse ehk Riigikassasse puhtas rahas ehk Eesti Panga garantiiga. Tööde nimekirjaga ja tingimistega wõib Peawalitsuse kantseleis tutwuneda igal äripäewal kella 10—2.

Meriasjanduse Peawalitsus.

Müüa hapukoort

a 25 mk. nael, engros ja naela wiisi a 28 mk. nael. ja kilud 25 marka.

Tallinnas, juustu ja wõi ladus Sauna tän. nr. 1.

Kõige tarwis äriliseks kaldusega

osanik

25.000—50.000 mrk.,

kes kaasa töötada wõib. Sit. „Imeg“.

Uuem Wene ärijandus

mis wiimasel ajal wäljamaal ilmunud, on müügil „Waba Maa“ kontoris — Suur tänav nr. 42

Ülsik wanem kaine korralik inimene

wõib tööd leida

samasuguse naisterahwa juures Kirjed sit. „Rõõm“ all.

„Waba Maa“

ülsikuid numbreid müüakse wea iaas raudte jaamas

N. M. K. U. Wõimlusaulas, — Kaarli tän. 3.
Pühapäewal, 30. sept. s. a.
algawad pühapäewased **kooselokud ja kinoetendused poistele 10—15 a. w.** Algus kell 4 p. l.

N. M. K. U. Wõimlusaulas — Kaarli tän. nr. 10.
Pühapäewal, 30. septembril s. a. köneleb A. Tamm ainest:
„Wäärtuste wahetamine. Raha. Tema ajalugu ja iseäraldused".
Peale kõnet Royal-Filmi **Jumalapõlgaja** 7 jaos. Ameerika kullaotsijate elust.
Kõne algus kell 7, kino algus kell 8 õhtul.

Riigi ja omawalits. teenijate ühingu Tallinna Osak.
korraldab oma liikmetele
õpereisi Tartu.
Wäljasõit Balti jaamast 29. skp. kell 6 õht. Tagasisõit Tartust 30. skp. kell 11.30 õht. Sõit sinna ja tagasi à 300 mrk.
Ülesandmisi wõetakse wastu ja antakse piletid wälja reedel, 28. skp. kell 5—8 õht. Ühingu ruumides, Kadriorus (end. Merewäe klubi). Juhatus.

Estonia teater.
Reedel, 28. septembril s. a.
Kell 1/2 8 õhtul.
Rahwaetenduseks
„Hamlet"
W. Shakespeare'i kurbmäng 5 w.

Laupäewal, 29. septembril s. a.
Kell 1/2 8 õhtul.
„Hoffmanni lood"
J. Offenbachi fantastiline ooper 3 w.

Draamateater.
Laupäewal, 29. sept. s. a.
Õhtuetenduseks
„Wahetus"
Paul Claudel'i näidend 3 waatuses.
Tõlkinud: M. Linder.
Lavastus: W. Mettus
Dekoratsioonid: A. Tuurand
Algus kell 1/2 8 õhtul.

Pühapäewal, 30. sept. s. a.
Lastetenduseks:
Neljat ja wiimast korda
„Härjapõlwlane Nina"
Anna Schwabacheri lastemuinasjutt 7 pildis.
Algus kell 3 päewal.

Kassas müügil abonementkaardid täiskaswanute ja laste õhtuetendustele.
Pääsetähtede eelmüük igapäew kella 11—1 e. l. ja 5—8 õht. teatrikassas ja Reisibüroos kella 10—4 pl.

Rahwaaed.
(Talwehoones)
Juht: **Paul Pinna.**
Reedel, 28. septembril s. a.
Õhtuhinnaline etendus, iga plats 30 marka.
Loožhes 50 mk. plats.
„Mu Leopold"
A. L'Arronge rahwatükk lauludega 6 pildis.
Peaosas **Paul Pinna.**
Algus kell 8 õhtul.
Kassa awatud kella 6 p. l.

Laupäewal, 29. septembr. s. a.
„Lootuse" seltsi
kinnine
perekonna-õhtu.

Pühapäewal, 30. sept. s. a.
Wiimane etapidu!
Aias! Aias!
kell 3 p. l.
I.
„Kägu sõbra nägu"
Buffonaad 1 waat.
II.
„Korteri kriis"
Nüüdse aja tragikomöödia 2 waatuses.
Wihmase ilma puhul ettekanded talwehoones.
Kassa awatud kell 2 päew.

Aino Kallas'e kirjanduslik ringreis

2.	oktoobr.	Haapsalus
5.	„	Rakweres.
7.	„	Narwas.
10.	„	Tallinnas.
12.	„	Wiljandis.
14.	„	Pärnus.
18.	„	Walgas.
20.	„	Wõrus.
24.	„	Tartus.

Saksa teater.
Pühapäewal, 30. sept. s. a.
„Zwangs Einquartierung"
Franz Arnoldi ja Ernst Bachi nali 3 waatuses.
Algus kell 8 õhtul.
Järgmine etendus neljapäewal, 4. oktoobril **„Kabale und Liebe"** Friedrich Schiller'i kurbmäng.

Wene teater
Saksa teatri ruumides.
Direktor A. W. Pronikow.
Reedel, 28. septembril s. a.
E. T. Shiharewa osawõttel
„Пламя"
Hans Mülleri näitemäng 3 w.
Algus kell 8 õhtul.
Eelteade:
Teispäewal, 2. oktoobril.
„Дитя любви"
Näitemäng Henry Battaille'i.

Hambaarst
A. Amitan-ROHLIN.
Ümberkolinud
Pikalt tän. nr. 35, **Wiru t. nr. 13, k. 3.**
Wastuwõtmine 10—2 ja 4—7 kõnetr. 25-17.

Dr. Klompus.
Naha- ja suguhaiguste eriarst.
Kõnetun. kl. 11—1 ja 5—7½.
Harju t. 45, k. 7, kõnetr. 7-4

Hambaarst
O. KATZ.
Pikk tänaw nr. 37, krt. 3.
Wastuwõtm. ll. 10—1 ja 4—7.

Can. rer. merc.
Hans Margens.
S. Pärnu m. 16, k. 1, Kõnetraat 27-93.
Kõnet. 8-10 h. ja 4—6 p. l.
Kahek. raamatupidamise, äriarwetõõde, kirjawahetuse ja käekirjaparandustunnid. **Nõuandmine äriliste küsimustes,** kui ka raamatupidajate ja kontoriametnikkude waliku puhul. **Lõpubilansi ja aruannete** kokkuseadmine, äriraamatute lõpetamine ja sisseseadmine, korratute raamatute korraldamine. **Likwideerimistööd,** waranduste walitsemine ja uute ettewõtete organiseerimine. **Kredidi korraldus,** rentabiliteedi kalkulatsioon ja ettewõtete rewideerimine.

E. K. K. K. U.
Kujutawate Kunstide Stuudio
Meripuiestee 15, krt. 12.
Awatud maalimise ja joonistamise klassid.
Uusi õpilasi wõetakse wastu iga päew.
Sealsamas waja mees- ja naismudelid.

Tallinna linna 21. algkoolis
algab õpetöö uutes ruumides (Raua tän. 31, III, IV korral)
kolmap. 3. oktoobril s. a.
II, III ja IV klassi õpilastel — kell 9 hom., esimese klassi õpilastel — kell 1 päewal. Sissekäik kooliruumidesse esialgul koolimaja lõunapoolsest otsast.
Koolijuhatus.

Esimene Eesti mehaaniline sandaalide wabrik
Linda
Uudis!!! Uudis!!!
Wastupidawad nahast kingad madala kontsaga, kohased teenijatele, ettekandjatele, wabriku töölistele, ka wanematele inimestele.

Teatame austatud kaubatarwitajatele, et tulewal nädalal jõuab müügile
O-ü. „Wiru"
nuetõõstuse kõrgeväärtusline
kartulijahu ja siirup
A-S. Rumberg, Tuberg & Ko.

Kaubandus ja Tehnika kontor
„Vironia"
Tallinn,
Pikk t. 58, kõnt. 22-02
Suapatõõstuse masinad ja tarbeained.
- Nahatõõstuse - masinad.
Parkali töörilstad.
„Nigrosin"
: naha mustamiseks. :
Patent
kummikindad.

„EGO"
Wene tän. 11, awatud ll. 9—5.
Palwekirjad,
wastulauseid, edasikaebt. nõuandmised ja maksusajade ajamine. Kõikjugu kirjatöö.
Tõlked
kõigis keltes. Äriskirjad kirjutusmasinal.

Tarwastu teisejatme algkooli ja Wäluste algkooli 2
Õpetaja
walimine Tarwastu wallanõukogu ees on 10. oktoobril s.a. kell 3 p.l.
Kõigasoowijad esinegu nimetatud päewaks tarwilikke dokumente ettepunnes.
Wallawalitsus.

Keina wald, Hiiumaal, wajab Keina kõrgema algkoolile Saksa ja Inglise keelt oskajat
mees- ehk nais-õpejõudu
Walimised 16 okt. s.a. kell 11 hom. wallanõukogu ees. Kandidaadid ilmugu isiklikult ülemal nimetud ajal tarwiliste kutse- ja haridus tunnistustega nõukogu ette taupa tegema. Tunnistus terwislise seisukorra üle tuleb ka ette panna. Kool on maaga warustatud
Keinas, 25. sept. 1923 a. nr. 1275.
Wallawanem (allkiri).
Sekretäär (allkiri).

Soowin osta wesiweskit,
kundiga ehk ilma. Teat. Sillamäe postkontor,
Makarewitš.

Autoomnibuse ühenduse
Wene turg — Piirita ja Kose sügisene sõiduplaan 1. oktoobrist s.a. alates.

Wene turult:

kell	8/47	hommikul.
„	8	„
„	1/23	p. l.
„	1/26	õhtul
„	1/28	„

Piritalt:

kell	1/48	hommikul
„	1/29	„
„	3	p. l.
„	6	õhtul
„	8	„

Wene turult:

kell	8/47	hommikul.
„	8	„
„	1/24	p. l.
„	1/29	õhtul

Koselt:

kell	1/48	hommikul
„	1/29	„
„	4	p. l.
„	9	õhtul

Pühapäewiti sõidawad omnibused tarwiduse järele.
Kõnetr. 6-84. **Fr. Kangro ja Ko.** S. Karja t. 3.

Koolilastele odaw ostukoht.
Pliiatsid 2 mrk., sulepead 3 mrk., wihud 4 mrk., joonistuse wihud 8 mrk., kaustikud 30 mrk. alates, peal selle kolmnurgad, joonelauad mõõtudega, metall ja puust wärwid, tsirklid, jne.
Wiru tän. nr. 1 kirjutusm. kauplus E. Rosen.

Tiiwklawerid ja pianiinod
kõige kõrgema tehnilise ja kunstilise wäärtusega. Esimeseklassi kodu- ja näljamaa wabrikutest mänguriistu on alati ladus. Peale selle on müügil üks automaat pianiino mis sisaldab kunstmängu aparaadi ja mootori. Seda pianiinot wõib ka kui harilikku mänguriista mängimiseks tarwitada ja kunstmängu aparaadiga wõib igaüks hõlpsasti ka kõige raskemad tükid ette kanda. Soowitab parajate hindadega
Karl Jürgenson, Kuninga tän. 5.

8. oktoobril 1923 a. kell 10 hom. **müüakse sunnõnalisel enampakkumisel** Läänemaal Wäike-Rõude asunduses 384 tiinulisel maaalal kaswaw
pilliroog
mis on kõlbulik katuste tegemiseks ja krohwi tõõde juure. Enampakkujal tuleb kohe pakutud summa wälja maksta ühes 1% tempelmaksuga pakutud summa pealt. Pakkumine algab mrk. 5663 peale ja saab ära peetud Ranno mõisas, Läänemaal.
Läänemaa riigimaade 4 ringkonna walitseja **O. Matt.**
Asjaajaja **M. Õismann.**

Kohtla-Järwe riigi põlewkiwikaewandus,
Kohtla jaama kaubu, wajab kohe ühte
ämmaemand-welskerit,
kes ka rohtusid walmistada oskab.
Palweb ühes elulookirjeldusega ja 20 marg. tempelmargiga saata kaewanduse juhatuse nimele.

Raudteewalitsuse tee ja ehituse osakond teatab, et 28. skp. peale määratud
Walga tollihoone
ehitustõõde wäljapakkumised on
edasi lükatud.
Wäljapakkumiste uut tähtaega teatatakse.
Raudteewalitsuse tee ja ehituse osakond.

Sw. w.w. ehituse ja korteri osakond annab wälja tinnisel wähempakkumisel
puust pumbamaja ja betoon reservuaaride tegemise Lasnamäel.
Pakkumisi wõetakse wastu, ühes tagatise mrk. 43.000 sissemaksmisega osakonnas Tallinn, Uus tän. nr. 10 kuni 8 oktoobrini s.a. kell 11 hommikul; sealsamas ka lähemad teated.
Tõõde peale maksetakse 50% kindlustuse wastu ette.

Ostan ja maksan kõrget hinda
briljantide,
kulla ja hõbeda eest
Tõnismägi nr. 1, krt. 5. Kaarli kiriku wastas kella 9—4 p. Kõnetr. 15-85.

Puhwet
tammepunk 6 uksega, raudwoodi wedrum., tõstib, laudlummut j. m., müü wan. asjade-ahwalt müüa, Jõe t. nr. 7, k. 10.